ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Α. ΔΙΑΛΗΣΜΑ

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ

ΤΗΣ

ΤΡΥΦΕΡΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Ταῦτα πόνει· ταῦτ' ἐκμελέτα·
τούτων χρὴ ἐρᾶν σε.
(Πυθαγόρου Χρυσᾶ ἔπη. 45).

Τιμᾶται δραχμῆς

(καταβαλλομένης εἰς χρυσὸν διὰ τὸ ἐξωτερικόν.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1892

B. B. 8824.

Πᾶν ἀντίτυπον, μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν μου, θεωρηθήσεται προερχόμενον ἐκ κλεψιτυπίας.

[signature]

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ
ΤΗΣ ΤΡΥΦΕΡΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

ΕΝ Τῌ ΑΠΑΓΓΕΛΙᾼ, Τῌ ΩΔΙΚῌ
ΚΑΙ Τῌ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙᾼ.

Ἐνδιαφέροντα, σύντομα, ἁπλᾶ, εὔληπτα, χαρίεντα, εὐμνημόνευτα, καλλιεργοῦντα εὐγενῆ αἰσθήματα ἐν τῇ ψυχῇ, ἐντυποῦντα ἀληθῆ νοήματα εἰς τὴν διάνοιαν, διατυποῦντα σαφεῖς καὶ ἀπλανεῖς κανόνας ἐνεργείας εἰς τὴν βούλησιν, τοιαῦτα προσεπάθησα νὰ ἐκπονήσω τὰ ποιημάτιά μου, ὅπως ὦσι κατάλληλα εἰς τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ, τῇ ᾠδικῇ καὶ τῇ παιδαγωγίᾳ. Καὶ εἶνε ἑπόμενον νὰ κινῆται τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παίδων, ἀκουόντων, ἀναγινωσκόντων, ἀπαγγελλόντων καὶ ψαλλόντων τὰ χρυσᾶ αὐτῶν ἔπη καὶ δι᾽ ἄλλους μὲν λόγους, ἰδίως δὲ διότι πᾶσαι σχεδὸν τῶν ποιηματίων μου αἱ ὑποθέσεις εἰσὶν εἰλημμέναι ἐκ τοῦ κύ-

κλου τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἀντιλήψεως καὶ ἐνεργείας.

Τί περικυκλοῖ τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν; πρὸς τί σχετίζεται αὕτη; πρὸς τί ἀδιαλείπτως συγκοινωνεῖ; τί ἐγείρει τὰς ἐντυπώσεις της; τί τὴν συγκινεῖ; τί τὴν διαθέτει ἡδέως ἢ ἀλγεινῶς; τί κινεῖ τὴν δρᾶσίν της; τί ἐν γένει ἐνδιαφέρει εἰς αὐτήν; Τί δὲ πρὸς ὃ πρέπει, καὶ μὴ αὐθορμήτως κινούμενον, νὰ κινήσωμεν τὸ ἐνδιαφέρον της, νὰ τὴν ἐνθουσιάσωμεν, νὰ τὴν πτερώσωμεν, νὰ τὴν ἐξυψώσωμεν; Πάντες βλέπομεν καὶ πάντες κατανοοῦμεν τί ἐνδιαφέρει καὶ τί πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ εἰς τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν. Ὁ Θεός της, ὁ Σωτήρ της, τὸ Πνεῦμά της, ἡ Πατρίς της, ὁ πατήρ της, ἡ μήτηρ της, ὁ ἀδελφός της, ὁ φίλος της, ὁ συμμαθητής της, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς ἐκκλησίας της, οἱ βασιλεῖς της οἱ νῦν καὶ οἱ μέλλοντες, οἱ ἀρχηγοὶ τῆς πατρίδος της, οἱ ἄρχοντες τοῦ ἔθνους της, οἱ διδάσκαλοί της, οἱ καθ' ἑκάστην συναντῶντες γνω-

στοὶ ἢ ἄγνωστοι, καλοὶ ἢ κακοί, νέοι ἢ γέροντες, πλούσιοι ἢ πτωχοὶ ἢ ἀσθενεῖς ἢ βεβλαμμένοι, τὰ πρὸς πάντας τούτους καθήκοντά της, τὸ σχολεῖόν της καὶ αἱ ἐξετάσεις καὶ αἱ ἑορταί του, τὰ ἐνδύματά της, τὰ βιβλία της, τὰ παίγνιά της, αἱ μελέται της, ἡ διαγωγή της, οἱ ἔπαινοι ἢ αἱ τιμωρίαι της, αἱ ἀρεταί της ἢ αἱ κακίαι της, ἡ δικαιοσύνη ἢ αἱ ἀδικίαι της, οἱ λόγοι της καὶ τὰ ἔργα της, αἱ παρεκτροπαὶ καὶ τὰ καθήκοντά της, ἡ ἐκκλησία της, αἱ προσευχαί της, οἱ νόμοι τοῦ εὐαγγελίου της, ἡ τελειοποίησίς της καὶ ἡ εὐτυχία της ἡ νῦν καὶ ἡ μέλλουσα, πάντα ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐνδιαφέρουσι, καὶ πρὸς ταῦτα, καὶ μὴ ἔν τισιν ὑπάρχον, πρέπει νὰ ἐγείρωμεν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας, διευθύνοντες τὰς κινήσεις της καὶ ἀπομακρύνοντες αὐτὴν τοῦ ψευδοῦς, τοῦ πονηροῦ, τοῦ πλανῶντος, τῆς κακίας, τῆς στασιμότητος, τῆς κακοδαιμονίας, καὶ ὁδηγοῦντες αὐτὴν εἰς τὸ ἀληθές, τὸ καλόν, τὸ ὀρθόν, τὴν ἀρετήν, τὴν

πρόοδον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Ἀκριβῶς δὲ τὰ ἐνδιαφέροντα ταῦτα ἔχουσιν ὡς ὑποθέσεις ἑαυτῶν καὶ τὰ ποιημάτιά μου καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τὸν μέγαν τοῦτον ἀποβλέπουσι. Κινοῦντα λοιπὸν τὸ ἐνδιαφέρον εἰσὶ διὰ τοῦτο τῇ ἀπαγγελίᾳ καὶ τῇ ᾠδικῇ κατάλληλα.

Ὁμοίως εἰσὶ τοιαῦτα καὶ διὰ τὸ σύντομον, τὸ ἁπλοῦν, τὸ χαρίεν καὶ ἑπομένως τὸ εὔληπτον καὶ τὸ εὐμνημόνευτον αὐτῶν. Μακρὰ ποιήματα δυσκόλως ἀπομνημονεύονται, ἑπομένως δυσκόλως καὶ ἀπαγγέλλονται καὶ ᾄδονται, ὀχληρὰ ὄντα διὰ τοῦτο καὶ εἰς τοὺς διδάσκοντας καὶ εἰς τοὺς μανθάνοντας. Γίνονται δὲ τὰ τοιαῦτα καὶ μεγάλως ἐπιζήμια, διότι πολὺν καταναλίσκουσιν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἄλλων μαθημάτων χρόνον, μάλιστα προσεγγιζουσῶν τῶν ἐξετάσεων. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἁπλότης τῶν ποιηματίων μου εἶνε καταφανεστάτη ἐκ πρώτης ἀντιλήψεως. Ἡ οἰκειότης τῶν ἰδεῶν εἰλημμένων ἐκ τοῦ κύκλου τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας, ἡ φυσικότης μεθ' ἧς ἐκτίθενται,

ἡ κυριολεξία, ἡ ἐκλογὴ λέξεων γνωστοῦ σημαινομένου ἐν πᾶσι, πλὴν τῶν ἐν τῷ γ'. μέρει τινῶν, ἡ ἀφελὴς καὶ ἀπερίπλοκος σύνταξις τῆς γλώσσης, ἡ ἀποφυγὴ μεταφορῶν καὶ ἀναγωγῶν καὶ περιφράσεων καὶ ὑπαινιγμῶν καὶ ἐπιδεικτικῶν εἰκόνων, καὶ τῶν ὁμοίων, ἅτινα πάντα εἰσὶν ὑπέρτερα τῆς νεαρᾶς ἀντιλήψεως, ἡ πρακτικότης, καὶ ἡ ἐκ τούτων πάντων ἐνάργεια καὶ σαφήνεια, συναποτελοῦσι τὴν περιβάλλουσαν τὰ ποιημάτια ἁπλότητα, ἥτις συνδυαζομένη πρὸς τὸ ἐπίχαρι τοῦ ῥέοντος καὶ ποικίλου μέτρου, τῆς ἀβιάστου ὁμοιοκαταληξίας καὶ τῆς βραχυστίχου ἁρμονίας καθιστᾷ τὰ χρυσᾶ ἔπη εὐκαταληπτότατα εἰς τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν ἀφ' ἑαυτῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἢ διὰ μικρᾶς ἑρμηνείας, καὶ ἐντεῦθεν πάλιν κατάλληλα τῇ ἀπαγγελίᾳ καὶ τῇ ᾠδικῇ.

Ἐπειδὴ δὲ ἐντυποῦσιν ἀληθῆ νοήματα εἰς τὴν διάνοιαν καὶ καλλιεργοῦσιν αἰσθήματα εὐγενῆ εἰς τὸ αἰσθηματικὸν τῆς ψυχῆς καὶ διατυποῦσι σαφεῖς καὶ ἀπλανεῖς

κανόνας εἰς τὴν βούλησιν, περιέχοντα πάντα σχεδὸν τὰ καθήκοντα τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας, τί πρέπει δηλαδὴ νὰ μισῶσι καὶ νὰ ἀποφεύγωσιν αἱ νεαραὶ ψυχαί, τί δὲ πρέπει νὰ ἀγαπῶσι καὶ νὰ πράττωσιν, εἰσὶ διὰ ταῦτα ἠθοπλαστικὰ καὶ παιδαγωγικά. Διὰ τοῦ κάλλους τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ συγκινοῦντος τῆς ἀπαγγελίας καὶ τοῦ ἁρμονικοῦ τῆς ᾠδικῆς, εἰσδυουσῶν μετὰ τέρψεως τῶν ἐν τοῖς ποιηματίοις ἰδεῶν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ κατακυριευουσῶν αὐτῆς καὶ κτῆμα αὐτῆς ἀνεπίληστον καὶ εὐαναπόλητον καθισταμένων, μορφοῦται καλὸν τὸ ἦθος τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας καὶ ἀποκρούεται τὸ τραχὺ καὶ ἄγριον καὶ ἐγκληματικόν, ὅπερ, σὺν τῷ χρόνῳ προβαίνοντι, κακουργότερον ἐκφαίνεται. Εἰς τὴν μόρφωσιν δὲ ταύτην τοῦ ἤθους συντελοῦσι πρωτίστως τὰ θρησκευτικὰ ᾄσματα καὶ ἰδίως ὁ εὐαγγελικὸς νόμος ὑπὸ τῶν παίδων κατανοούμενος διὰ προσηκούσης ἑρμηνείας, καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ διδάσκοντος ἐφαρμοζόμενος. Τὰ ἐγκλήματα πολλαπλασια-

ζόμενα καθ' ἑκάστην ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν, πρέπει νὰ καταπολεμῶνται ἐν αὐτῇ τῇ ἑστίᾳ αὐτῶν, ἐν ταῖς ψυχαῖς τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας, διὰ παντὸς τρόπου παιδαγωγικοῦ. Παιδαγωγικωτάτην δ' εὗρον ἐγὼ ἐν τῇ πείρᾳ καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἐν τῷ παρόντι ποιηματίων οὐχὶ μόνον ἐν τῇ ᾠδικῇ καὶ τῇ ἀπαγγελίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐπιβολῇ τῆς πειθαρχίας δι' αὐτῶν λαμβανομένων ὡς μέσου τιμωρίας συντελεστικωτάτου. Ἐν τοῖς ποιηματίοις προβλέπεται πᾶν πταῖσμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνδεχόμενον νὰ ὑποπέσῃ ὁ μαθητὴς εἴτε ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ εἴτε ἐν τῷ οἴκῳ· καὶ τὸ μὲν πταῖσμα ψέγεται, ἡ δὲ ἀντιστοιχοῦσα αὐτῷ ἀρετὴ ἐξαίρεται. Ἡ μήτηρ λοιπὸν ἢ ὁ διδάσκαλος παρατηροῦντες ἐν τῷ πίνακι τῶν περιεχομένων εὑρίσκουσι τὸ ἁρμόδιον εἰς τὸ πταῖσμα τοῦ παρεκτραπέντος ποιημάτιον καὶ δι' αὐτοῦ νουθετοῦσιν αὐτὸν ἢ ἐπιβάλλουσιν εἰς αὐτὸν ὡς ποινὴν τοῦ πταίσματος τὴν ἀποστήθισιν ἢ τὴν ἀντιγραφὴν αὐτοῦ πολλάκις, ἀναλόγως τῆς ἐνοχῆς.

ιδ'.

Ἡ ἀντιγραφὴ εἶνε μία ἐκ τῶν παιδαγωγικῶν ποινῶν. Τὸ δὲ νὰ δίδωται εἰς ἀντιγραφὴν τοῦ παρεκτραπέντος τὸ ἁρμόδιον εἰς τὴν παρεκτροπὴν ποιημάτιον ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ πολλοὺς λόγους. Ἐν πρώτοις ἡ τιμωρία τῆς ἀντιγραφῆς, πολλάκις ἐπαναλαμβανομένου τοῦ αὐτοῦ ποιηματίου, εἶνε εὐεξέλεγκτος, καὶ εὐκολύνει μὲν τὸν ἐπιθεωροῦντα τὴν τιμωρίαν, ἀναγκάζει δὲ καὶ τὸν τιμωρούμενον νὰ μὴ καταφεύγῃ εἰς τὴν ἀπάτην διὰ παραλείψεως λέξεων ἢ ὅλων σειρῶν τῆς ἀντιγραφῆς του ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι δὲν θέλει ἐξελεγχθῇ. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν στίχων ἐν τῇ ἀντιγραφῇ συντελεῖ ὅπως ἡ ὀρθογραφία τῶν λέξεων γένηται κτῆμα πλέον τοῦ τιμωρουμένου, εὐκολύνει δὲ καὶ τὸν ἐπιθεωροῦντα τὴν τιμωρίαν, διότι ἀρκεῖ νὰ διορθώσῃ οὗτος τὸ σύντομον ποιημάτιον ἅπαξ, ὅπως ὁ μαθητὴς διορθώσῃ κατ' ἐντολήν του τὰ αὐτὰ λάθη ἐν τῇ ἐπαναλήψει τῆς ἀντιγραφῆς. Ἀλλ' ὁ μέγιστος λόγος ὁ συνηγορῶν, ὅ-

πως ἡ ἀντιγραφὴ δίδωται ἐκ τῶν χρυσῶν ἐπῶν, εἶνε παιδαγωγικός, καὶ εἶνε ὁ ἑξῆς:

Ἐπειδὴ ὁ τιμωρούμενος βλέπει ἐν οἷς ἀντιγράφει τὴν μὲν κακίαν του ψεγομένην, τὴν δ' ἀντιστοιχοῦσαν ἀρετὴν συνιστωμένην, γεννᾶται κατὰ μικρὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀποστροφὴ μὲν πρὸς ἐκείνην, κλίσις δὲ πρὸς ταύτην. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπειδὴ συνήθως συμβαίνει ἀγανάκτησις εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τιμωρουμένου καὶ ἀντιπάθεια κατὰ τοῦ τιμωροῦντος, ἅτινα εἰσὶ δύο μεγάλα κατὰ τῆς διορθώσεως αὐτοῦ προσκόμματα, ἡ ὡς ἐν κατόπτρῳ διὰ τῆς κατ' ἐπανάληψιν ἀντιγραφῆς θεωρία τῆς κακίας, δι' ἣν ἡ τιμωρία, φέρει τὴν συναίσθησιν καὶ τὴν ἐξημέρωσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τιμωρουμένου καὶ ἐγείρει τὴν αὐτομεμψίαν καὶ προκαλεῖ τὴν ἀπόφασιν τῆς βουλήσεως εἰς τὴν ἐν μέλλοντι χρόνῳ ἀποφυγὴν τῆς παρεκτροπῆς. Ἐκτὸς δὲ τούτων ἡ κατ' ἐπανάληψιν ἀντιγραφὴ ποιηματίου διαγράφοντος τὸ καθῆκον, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ παράβασις, ἐντυποῖ βαθύτερον

καὶ ἐναργέστερον εἰς τὴν διάνοιαν τὴν ἰδέαν τοῦ καθήκοντος τούτου καὶ ἐξυπνίζει τὴν συνείδησιν τοῦ παιδός, ὅπερ ἀτακτεῖ ἢ παρεκτρέπεται πολλάκις ἀσυνειδήτως, καὶ οἱονεὶ ὁρμεμφύτως, ἐκ τῆς ῥοπῆς τῆς ἐνισχυθείσης διὰ τῆς ἕξεως. Ἡ ἰδέα δὲ αὕτη τοῦ καθήκοντος καὶ ἡ ἐγρήγορσις τῆς συνειδήσεως ἐνισχύουσι τὴν βούλησιν τοῦ παιδός, ὅστις ἐθίζεται οὕτω νὰ ἀναστέλλῃ τὴν ῥοπὴν καὶ νὰ κρατῇ ἑαυτὸν ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ καθήκοντος. Προσθέσατε εἰς ταῦτα ὅτι τὸ ἀντιγραφόμενον ποιημάτιον καὶ ἀπήγγειλε πολλάκις ὁ ἀντιγράφων καὶ ἔμελψε, καὶ θὰ κατανοήσητε ὅτι δυνατὸν νὰ συμβῇ ὅ,τι ἐγὼ πολλάκις ἀντελήφθην, τὸ νὰ ψάλλῃ δηλαδὴ ὁ μαθητὴς ἀντιγράφων τὸ ὡρισμένον ποιημάτιον, ἐνῷ, ἄλλην ἀντιγραφὴν ἐνεργῶν, ἤθελεν ἴσως γογγύζῃ κατὰ τοῦ ἐπιβαλόντος αὐτῷ τὴν ποινὴν ταύτην. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι τὸ μετὰ χαρᾶς καὶ μουσικῆς ἐκτελεῖν τὴν τιμωρίαν ἐξημεροῖ, ἐνῷ τὸ μετὰ γογγυσμοῦ καὶ στενοχωρίας ἐνεργεῖν ὑ-

ποτρέφει τὸ σκαιὸν καὶ κακοποιὸν τοῦ ἤθους. Θερμῶς συνιστῶ εἰς τοὺς κ.κ. διδασκάλους τὴν χρῆσιν τῶν ποιηματίων μου καὶ ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ καὶ ἐν τῇ ᾠδικῇ καὶ ἐν τῇ ἐπιβολῇ τῆς πειθαρχίας, καὶ εἶμαι βεβαιότατος, διότι τὸ γνωρίζω ἐκ πείρας, ἣν ἔσχον ἐκ τῆς βραχυχρονίου κατὰ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἐν τοῖς ἐμοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, εἶμαι, ἐπαναλαμβάνω, βεβαιότατος ὅτι θὰ ἴδωσι ταχίστην καὶ μεγίστην τὴν μεταβολὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον, ἐξημερουμένους δὲ τοὺς μαθητάς των καὶ εὐπειθεστέρους καθ'ἡμέραν καθισταμένους. Παρακαλῶ δὲ τοὺς πανταχοῦ συναδέλφους νὰ μοὶ ἀναγγείλωσι δι'ἐπιστολῆς των τὰ ἐκ τῆς ὑπ'αὐτῶν ἐφαρμογῆς τῶν χρυσῶν ἐπῶν ἀποτελέσματα, ὧν θέλουσιν ἀντιληφθῇ ἐπὶ τῶν μαθητῶν των. Πρέπει ὅμως οἱ μαθηταὶ ὄχι μόνον νὰ ἀποστηθίζωσι καὶ νὰ ἀπαγγέλλωσι καὶ νὰ ἀντιγράφωσι παρεκτρεπόμενοι τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὴν παρεκτροπὴν αὐτῶν χρυσᾶ ἔπη, ἀλλὰ συγχρόνως πρέπει νὰ μάθωσι καὶ τὴν ᾠδικὴν

αὐτῶν. Ὁ μουσικὸς τῶν ἐμῶν ἐκπαιδευτηρίων κ. Β. Παλιούρας ἔχει μελοποιήση τὰ χρυσᾶ ἔπη ἢ συναρμόση γερμανικὰ καὶ γαλλικὰ μέλη ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἂν ἐγγραφῶσιν εἰς τὰς ὧδε συναποστελλομένας ἀγγελίας αὐτοῦ ἱκανοὶ συνδρομηταί, οἱ ἀξιότιμοι κ.κ. διδάσκαλοι θέλουσι μετ' ὀλίγον ἔχη κάλλιστον ἐν τῇ ᾠδικῇ τῶν χρυσῶν ἐπῶν βοήθημα.

Τὰ χρυσᾶ ἔπη ἐκδίδονται εἰς τρεῖς ἐκδόσεις. Ἡ μὲν πρώτη, προωρισμένη διὰ τὰς μητέρας, τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ὡρίμων ἀναγνωστῶν, ὡς περιέχουσα καὶ τὰ προλεγόμενα ταῦτα, τιμᾶται δραχμῆς, καταβαλλομένης εἰς χρυσὸν διὰ τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ δευτέρα ἔκδοσις τῶν χρυσῶν ἐπῶν, ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν προωρισμένη καὶ μόνον τὰ 100 ποιημάτια περιέχουσα, τιμᾶται ἡμισείας δραχμῆς, καταβαλλομένης ὁμοίως εἰς χρυσὸν διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἡ τρίτη ἔκδοσις τῶν χρυσῶν ἐπῶν,

προωρισμένη διὰ τὴν ἐν Τουρκίᾳ ἑλληνίδα νεότητα, διαφέρει τῆς δευτέρας κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἐν αὐτῇ ἐτροποποιήθη ἢ παρελείφθη πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀντικείμενον εἰς τὸ ἐκεῖ πολιτικὸν καθεστώς, προστεθέντος μόνον ἑνὸς εἰς τὸν Πατριάρχην ποιηματίου. Τιμᾶται δὲ καὶ ἡ ἔκδοσις αὕτη ἡμίσεος χρυσοῦ φράγκου.

Καὶ διὰ τὰς τρεῖς δὲ ἐκδόσεις γίνεται ἔκπτωσις εἴκοσιν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν διὰ τοὺς βιβλιοπώλας ἢ τοὺς διδασκάλους τοὺς εἰσάγοντας τὸ βιβλίον εἰς τὰ ὑπ' αὐτοὺς σχολεῖα.

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ

Ἡ ἐπωνυμία «Χρυσᾶ ἔπη», ἣν ἐθεώρησα προσήκουσαν εἰς τὰ διὰ τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν προωρισμένα 100 ποιημάτιά μου, ἐλήφθη ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ Πυθαγόρου, ὅπερ ὁ πολὺς οὗτος φιλόσοφος τῆς ἀρχαιότητος συνέταξε διὰ τοὺς πολυπληθεῖς μαθητάς του. Βραχεῖα ἀνάλυσις τοῦ Πυθαγορείου τούτου ποιήματος καὶ παράθεσις τοῦ κειμένου αὐτοῦ ἐνταῦθα δὲν θὰ εἶνε ἄσκοπος καὶ ἀλυσιτελής.

Εἶνε εὐνόητον ὅτι, ὅπως κατορθωθῇ ἔργον τι ἐντελές, πρέπει νὰ γίνῃ ὀρθὴ καὶ κανονικὴ πρὸς τοῦτο ἐνέργεια. Ὀρθοὶ λοιπὸν κανόνες ἐνεργείας, ἰδιάζοντες εἰς πραγματοποίησιν ἑκάστου ἔργου, γνῶσις τῶν κανόνων τούτων βαθεῖα καὶ ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων τούτων ἀκριβής, τὰ τρία ταῦτα ἀπαιτοῦνται ἀφεύκτως εἰς ἐπιτυχίαν ἔργου τινὸς οἱουδήποτε. Δὲν εἶνε περιττὰ ὀλίγα παραδείγματα πρὸς σαφήνειαν. Ἰδοὺ ἕν. Ὑπάρχουσι διατετυπωμένοι ἀριθμητικοὶ ἢ

ἀλγεβρικοὶ κανόνες ὀρθοί, ἐκμανθάνει τις αὐτούς, ἐφαρμόζει δ' ἀκριβῶς. Οὕτω μόνον δυνατὸν νὰ λυθῇ ἐπιτυχῶς ἀριθμητικόν τι ἢ ἀλγεβρικὸν πρόβλημα. Ἰδοὺ καὶ δεύτερον. Οὐδείς ποτε δύναται νὰ παραγάγῃ ἀριστοτέχνημά τι ποιήσεως ἢ γλυπτικῆς ἢ ἀρχιτεκτονικῆς, μὴ ἐφαρμόζων τοὺς ἰδιάζοντας ἑκάστῃ κανόνας· ἵνα δὲ ἐφαρμόζῃ, δέον νὰ γινώσκῃ, ἵνα δὲ γινώσκῃ, δέον ἢ νὰ διδαχθῇ αὐτοὺς κειμένους, ἢ νὰ ἐπινοήσῃ αὐτοὺς μήπω τεθέντας. Καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος λοιπὸν τούτου, καὶ διὰ μυρίων ἄλλων, διαπιστοῦται ἡ ἀλήθεια, ὅτι, πρὸς ἐπιτυχίαν ἐν παντί, ἀπαιτοῦνται κανόνες ὀρθοί, γνῶσις αὐτῶν βαθεῖα, ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἀκριβής. Τὸ ἐπὶ πάντων δ' ἀληθεῦον, ἀληθεύει κατ' ἀνάγκην καὶ ἐπὶ τοῦ μέρους, καὶ ἕπεται ἄρα ὅτι, ὅπως μορφωθῇ ὁ ἄνθρωπος καλὸς καὶ ἀγαθός, ὠφελῇ δ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἑπομένως δὲ βιοῖ ὀρθῶς καὶ εὐδαιμόνως ἐν τῷ παρόντι, ἐπ' ἐλπίδι κρείττονος μέλλοντος, πρὸς ἐπιτυχίαν πάντων τούτων. ὑπάρχουσι

κανόνες, οὓς δέον νὰ γινώσκῃ τελείως, καὶ νὰ ἔχῃ πάντοτε προχείρους, καὶ οὓς δέον νὰ ἐφαρμόζῃ ἀκριβῶς. Οὕτω συμβαίνει καὶ ἐν παντὶ ἄλλῳ ἔργῳ. Ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ π. χ. ὑπάρχουσι κανόνες ὀρθογραφικοί, οὓς πρέπει τις νὰ γινώσκῃ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ γράφων, ἵνα ἐν πᾶσιν ὀρθογραφῇ. Ὁμοίως ἵνα βιοῖ τις ὀρθῶς, ἑπομένως δ' ἐπωφελῶς καὶ εὐδαιμόνως, δέον νὰ ὑπάρχωσι διατετυπωμένοι ὡς ἄριστα οἱ τοῦ βίου κανόνες, νὰ γινώσκωνται τελείως, καὶ νὰ ἐφαρμόζωνται ἀκριβῶς. Τοιούτους κανόνας προσεπάθησε νὰ διατυπώσῃ ἐμμέτρως καὶ ὁ Πυθαγόρας, ἵνα, ἀπαγγελλόμενοι καὶ ᾀδόμενοι καὶ ἡδύνοντες τὴν ψυχὴν καὶ γινόμενοι εὐμνημόνευτοι καὶ ἀνεπίληστοι καὶ εὐαναπόλητοι, ὦσι πάντοτε πρόχειροι εἰς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς πρὸς ἐφαρμογήν. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον καὶ οἱ φημιζόμενοι ἐπὶ τῇ εὐνομίᾳ αὐτῶν ἀρχαῖοι Κρῆτες ἐστιχούργουν καὶ ἐμελοποίουν τοὺς νόμους αὐτῶν, οὓς ἀπεμνημόνευον καὶ ἀπήγγελλον καὶ ᾖδον ἐκπαιδευόμενα τὰ τέκνα αὐ-

τῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν Σπαρτιατῶν παῖδες ἐξεμάνθανον καὶ ἀπήγγελλον καὶ ἔψαλλον ποιημάτια τοὺς κανόνας τῶν καθηκόντων αὐτῶν διαγράφοντα, ὅπως οὕτως ἀνεγκλήτως διάγωσιν. Ὁ λόγος οὗτος ἀκριβῶς ἐκίνησε καὶ ἐμὲ εἰς ἐκπόνησιν τῶν χρυσῶν τούτων ἐπῶν τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας.

Ἡ φύσις δ' αὐτὴ τῶν πραγμάτων δικαιοῖ ἕκαστον νὰ ἀπεκδέχηται λαμπρὰ τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἐκμαθήσεως καὶ ἐφαρμογῆς τούτων παρὰ τῶν παίδων, προκειμένου ἄλλως τε καὶ τοῦ παραδείγματος τῆς ἀρχαιότητος. Πράγματι, καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Πυθαγόρου, καίτοι ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς διαφθορᾶς τῆς τότε κρατούσης λατρείας, ἔχοντες κανόνα τοῦ βίου αὐτῶν τὰ χρυσᾶ ἔπη τοῦ ἑαυτῶν διδασκάλου καὶ ἀπαγγέλλοντες καὶ ᾄδοντες καὶ ἐφαρμόζοντες αὐτὰ καθ' ἑκάστην, ἀνεδείχθησαν ἄνδρες σπουδαῖοι καὶ ἀξιοπρεπεῖς μεθ' ὅλην τὴν δυσκολίαν τῶν τότε καιρῶν.

Τὰ περὶ ὧν δ' ὁ λόγος χρυσᾶ τοῦ Πυθαγόρου ἔπη σύγκεινται ἐκ στίχων ἡρωϊκῶν

ἑξαμέτρων ἑβδομήκοντα καὶ ἑνός, περιλαμβάνουσι δὲ 15 κανόνας ἐνεργείας, τὰς παρακελεύσεις πρὸς γνῶσιν καὶ ἐφαρμογὴν αὐτῶν, καὶ τὰς διαβεβαιώσεις ὅτι ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τούτων ἐπιτευχθήσεται ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἐφαρμόζοντος.

Μελετῶντες τοὺς κανόνας τούτους τοῦ φιλοσόφου βλέπομεν ὅτι ὁ Πυθαγόρας, ἐνῷ εἰς πάντας τοὺς ἄλλους ὀρθροφρονεῖ, εἰς τὸν πρῶτον, ὡς πρὸς τὴν περὶ Θεοῦ λατρείαν, ἀκολουθεῖ τὴν πλάνην τῶν χρόνων του, φοβούμενος ἴσως νὰ ἀντεπεξέλθῃ κατ᾽ αὐτῆς, ὅπερ ἀπῄτει ἀγῶνα καὶ θυσίας μείζονας ἢ κατὰ ἄνθρωπον. Τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα μόνον ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἠδυνήθη νὰ ἀναλάβῃ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, βαπτισθείσης εἰς τὸ αἷμα αὐτῆς, εἰς πέρας νὰ ἀγάγῃ. Μόνος δὲ οὗτος, φέροντας τὸ θεῖον αὐτοῦ κῦρος, ἠδυνήθη νὰ διατυπώσῃ τοὺς τελειοτάτους τοῦ βίου κανόνας ἐν τῇ ἀνυπερβλήτῳ αὐτοῦ ἐπ᾽ ὄρους ὁμιλίᾳ. Καὶ τὰ ἔπη αὐτοῦ ταῦτα εἶνε τὰ πράγματι καὶ ἀληθείᾳ χρυσᾶ ἔπη. Διὰ τοῦτο προσεπάθησα νὰ συνοψίσω

τὴν ὁμιλίαν ταύτην τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἰς στίχους, περιλαβὼν ἐν ἑκάστῳ διστίχῳ ἀνὰ ἓν ἄρθρον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν, ὁ *Εὐαγγελικὸς νόμος*, ὃν βλέπε ἐν σελίδι 66. Τὴν ἀποστήθισιν καὶ ἀπαγγελίαν καὶ ᾠδικὴν τῶν χρυσῶν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐπῶν πρέπει νὰ μὴ ὑπάρξῃ οὐδὲ εἷς ἄνθρωπος ὅστις νὰ μὴ γινώσκῃ. Ἡ γνῶσις τούτων πρέπει νὰ γίνῃ τὸ φῶς πάσης διανοίας καὶ ἐν τῷ πνεύματι τούτων πρέπει νὰ ζῇ καὶ νὰ δρᾷ πᾶσα καρδία, ὅπως ὁ ἀληθῶς χρυσοῦς αἰὼν ἔλθῃ πράγματι εἰς τὴν γῆν.

Ἰδοὺ οἱ 15 Πυθαγόρειοι κανόνες.

1) **Πρὸς τοὺς θεούς.** 1-3. Τίμα τοὺς θεούς, τοὺς δαίμονας καὶ τοὺς ἥρωας, συνῳδὰ πρὸς τοὺς κειμένους περὶ τῆς λατρείας αὐτῶν νόμους.

2) **Πρὸς τοὺς γονεῖς.** 4. Τίμα τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς.

3) **Περὶ φιλίας.** 5-8. Σύναπτε φιλίαν πρὸς τοὺς ἀρίστους κατὰ τὴν ἀρετήν, ὑπείκων εἰς τοὺς πραεῖς λόγους καὶ συντελῶν εἰς τὰ ἐπωφελῆ ἔργα των καὶ μὴ γίνου ἐχ-

θρὸς πρὸς τὸν φίλον σου διὰ μικρὸν σφάλμα του.

4) **Περὶ ἐγκρατείας**.9-12. Ἔσο ἐγκρατὴς περὶ τὰς τροφάς, τὸν ὕπνον, τὴν γενετήσιον ὁρμὴν καὶ τὸν θυμόν, μὴ πράττων αἰσχρὸν μήτε μόνος μήτε μετ' ἄλλου, ἐξ αἰσχύνης μάλιστα πρὸς σεαυτόν.

5) **Περὶ δικαιοσύνης**. 13. Ἄσκει δικαιοσύνην καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ.

6) **Περὶ φιλομαθείας**. 14.Μὴ ἐπίτρεπε εἰς σεαυτὸν νὰ διατελῇς ἀμελέτητος καὶ ἀλόγιστος ἐπὶ τῶν διαφόρων ὑποκειμένων τῆς γνώσεως.

7) **Περὶ χρημάτων**.15-16. Ἀγάπα τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν ἀνάγκῃ ἀπώλειαν, ἔχων ὑπ' ὄψει σου ὅτι εἶνε ἀναπόδραστος εἰς πάντας ὁ θάνατος.

8) **Περὶ ὑπομονῆς**. 17-20.Φέρε πρᾴως τὰς συμφοράς, ἐργάζου δὲ πάσῃ δυνάμει πρὸς τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπαλλαγήν, γινώσκων ὅτι εἰς αὐτὰς περιπίπτει ὀλιγώτερον ὁ ἀγαθός.

9) **Περὶ φιλολογίας**.20-24.Διεξέρχου

τους λόγους τῶν ἀνθρώπων, ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι πολλὰ μὲν λέγονται παρ'αὐτῶν τὰ ὀρθά, πολλὰ δὲ καὶ τὰ μή· διὰ τοῦτο μήτε ἐκπλήττου πρὸ οἱουδήποτε λόγου, μήτε ὅλως αὐτοῦ καταφρόνει· ἀνέχου δὲ πράως καὶ ἄν τι λέγηται ψεῦδος.

10) **Περὶ ἀποκρούσεως τῆς ἀποπλανήσεως.** 25-26. Μηδείς σε παραπείσῃ λόγῳ ἢ ἔργῳ νὰ πράξῃς ἢ νὰ εἴπῃς τι μὴ καλόν.

11) **Τὸ ποιητέον πρὸ παντὸς ἔργου.** 27-31. Βουλεύου πρὸ παντὸς ἔργου, καί, συλλογιζόμενος περὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἀποτελέσματος, ἐκτέλει μόνον ὅ,τι δὲν θέλει σοι προξενήσῃ πικρὰν μεταμέλειαν, ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι ἴδιον μόνον τοῦ μωροῦ εἶνε τὸ λέγειν καὶ πράττειν ἄνευ τῆς προαπαιτουμένης μελέτης· μὴ ἐπιχείρει δὲ πράγματα περὶ ὧν ἀγνοεῖς, ἐὰν μὴ πρότερον ἱκανῶς διδαχθῇς.

12) **Περὶ ὑγείας.** 31-35. Ἐπιμελοῦ τῆς σωματικῆς σου ὑγείας, ἐν μέτρῳ τρώγων καὶ πίνων καὶ γυμναζόμενος καὶ τὴν ὅλην δίαιταν ἔχων καθάριον καὶ ὄχι τρυφηλήν.

13) **Περὶ οἰκονομίας.** 37-39. Μὴ ἔσο

σπάταλος μήτε ἀνελεύθερος, ἐξόδευε δ' ἐν μέτρῳ μετὰ προηγούμενον προϋπολογισμόν.

14) **Περὶ καθημερινοῦ ἐλέγχου.** 40-44. Ἐξέταζε καθ' ἑκάστην πρὶν κοιμηθῇς εἰς τί ἔπταισας, τί καλῶς ἔπραξας καὶ τί δέον δὲν ἐξετέλεσας, διεξερχόμενος πάντα τὰ ἡμερήσια ἔργα σου τρεῖς φορὰς ἕκαστον· καὶ διὰ μὲν τὰ κακῶς πεπραγμένα ἢ παραλειφθέντα ἐπίπληττε σεαυτόν, διὰ δὲ τὰ καλῶς εἰργασμένα χαῖρε· μόνον δὲ μετὰ τὸν τοιοῦτον ἔλεγχον παραδίδου εἰς τὸν ὕπνον.

15) **Περὶ ἔριδος.** 59-60. Τὴν σύμφυτον καὶ συμπαρομαρτοῦσαν τοῖς ἀνθρώποις καὶ βλάπτουσαν αὐτοὺς ἔριν μὴ ἔγειρε, ἐγερθεῖσαν δὲ φεῦγε ὑποχωρῶν.

Τοὺς 15 τούτους κανόνας τῆς ὀρθῆς ἐνεργείας προδιαγράφων εὐμούσως ὁ Πυθαγόρας προτρέπει ἐν τέλει, 45—71, ἰσχυρῶς εἰς ἀγάπην, μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν τούτων, ὑπισχνούμενος καὶ διαβεβαιῶν ἐνόρκως, ὅτι, ἐὰν τις ἐκ τούτων σχηματίσῃ

γνώμην πεφωτισμένην, ἀρίστην, καὶ ἐπιστήσῃ ταύτην καθύπερθεν ὡς ἡνίοχον ἐν τῷ βίῳ του, θέλει ὁδηγηθῇ οὕτω, τοὺς κανόνας τούτους ἐφαρμόζων, ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς θείας ἀρετῆς, κτώμενος δύναμιν, (8) διάγων τερπνῶς, (31) προκόπτων ἐν τῇ γνώσει τῆς συστάσεως καὶ φύσεως τῶν θεῶν, τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ὄντων, μὴ ἐλπίζων εἰς κενά, μὴ διαλανθανόμενος ἐν οὐδενί, κατανοῶν ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ οὗτοι γίνονται αἴτιοι τῶν πλείστων δυστυχιῶν των, τυφλοὶ καὶ κωφοὶ ὄντες πρὸ τῶν ἐνώπιον αὐτῶν ἀγαθῶν, καὶ δυνάμενος νὰ ἐκφύγῃ πάσας τὰς συμφοράς, μάλιστα δὲ τὰς ἐκ τῆς ἔριδος προερχομένας μυρίας. Ἐπιπροστίθησι τέλος ὅτι ὁ οὕτω τὸν βίον διαγαγών, ἀπολείψας σῶμα, ἔσται ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

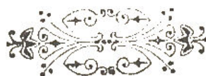
Μετὰ τὴν βραχεῖαν ταύτην ἀνάλυσιν παρατιθέμεθα ἤδη κατωτέρω αὐτοὺς τούτους τοὺς Πυθαγορείους στίχους·

ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΝ
ΤΩΝ ΧΡΥΣΩΝ ΕΠΩΝ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεούς, νόμῳ ὡς διάκειται,
τίμα, καὶ σέβου ὅρκον· ἔπειθ' ἥρωας ἀγαυούς·
τούς τε καταχθονίους σέβε δαίμονας, ἔννομα ῥέζων
Τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ' ἄγχιστ' ἐκγεγαῶτας.
Τῶν δ' ἄλλων ἀρετῇ ποιεῦ φίλον ὅστις ἄριστος·
πρᾳέσι δ' εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ' ἐπωφελίμοισι·
μηδ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρᾶς,
ὄφρα δύνῃ· δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.
Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι. Κρατεῖν δὲ ἐθίζεο τῶνδε·
γαστρὸς μὲν πρώτιστα καὶ ὕπνου, λαγνείης τε
καὶ θυμοῦ· πρήξῃς δ' αἰσχρόν ποτε μήτε μετ' ἄλλου,
μήτ' ἰδίῃ, πάντων δὲ μάλιστ' αἰσχύνεο σαυτόν.
Εἶτα δικαιοσύνην ἄσκει ἔργῳ τε λόγῳ τε.
Μηδ' ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε.
Ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι·
χρήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ' ὀλέσθαι.
Ὅσα τε δαιμονίῃσι τύχαις βροτοὶ ἄλγε' ἔχουσιν,
ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πρᾴως φέρε, μηδ' ἀγανάκτει·
ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθ' ὅσον δύνῃ· ὧδε δὲ φράζευ·
οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι.
Πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε καὶ ἐσθλοὶ
προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἄρ' ἐάσῃς
εἴργεσθαι σαυτόν· ψεῦδος δ' ἤν πέρ τι λέγηται,
πρᾴως ἴσχ'. Ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω·

μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μή τέ τι ἔργῳ
πρῆξαι, μηδ' εἰπεῖν ὅ,τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι.
Βουλεύου δὲ προὔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται.
δειλοῦ τοι πρήσσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός.
ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσῃ·
πρῆσσε δὲ μηδέν, τῶν μὴ 'πίστασαι, ἀλλὰ διδάσκευ,
ὅσσα χρεών· καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις.
Οὐδ' ὑγιείης τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή,
ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον καὶ σίτου, γυμνασίων τε
ποιεῖσθαι· μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μή σ' ἀνιήσῃ·
εἰθίζευ δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον.
Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει
μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρόν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων,
μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον·
πρῆσσε δὲ ταῦθ', ἅ σε μὴ βλάψῃ, λόγισαι δὲ προὔργου.
Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν·
πῇ παρέβην ; τί δ' ἔρεξα ; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη ;
ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι· καὶ μετέπειτα
δειλὰ μὲν ἐκπρήξας, ἐπιπλήσσεο, χρηστὰ δέ, τέρπου.
Ταῦτα πόνει· ταῦτ' ἐκμελέτα· τούτων χρὴ ἐρᾶν σε·
ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει,
ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτὺν
παγὰν ἀεννάου φύσεως· ἀλλ' ἔρχευ ἐπ' ἔργον
θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι· τούτων δὲ κρατήσας
γνώσῃ ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων
σύστασιν, ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται·
γνώσῃ δέ, ᾗ θέμις ἐστί, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην,
ὥστε σε μήτ' ἄελπτ' ἐλπίζειν, μή τέ τι λήθειν·

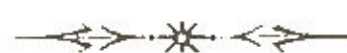
γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας,
τλήμονες, οἵ τ' ἀγαθῶν πέλας ὄντων οὐκ ἐσορῶσιν,
οὔτε κλύουσι· λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνίσασι·
τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας· οἱ δὲ κυλίνδροις
ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρονται ἀπείρονα πήματ' ἔχοντες·
λυγρὴ γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λέληθεν
σύμφυτος, ἣν οὐ δεῖ προσάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν.
Ζεῦ, πάτερ, ἦ πολλῶν γε κακῶν λύσειας ἅπαντας,
εἰ πᾶσι δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.
Ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα,
ὧν εἴ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ὧν σε κελεύω
ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶνδε σαώσεις.
Ἀλλ' εἴργου βροτῶν, ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς
ἔν τε λύσει ψυχῆς κρίνων, καὶ φράζευ ἕκαστα,
ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην.
Ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἥκῃς,
ἔσσεαι ἀθάνατος θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνατός.

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ

ΤΗΣ ΤΡΥΦΕΡΑΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Α΄.

Εἰς τὸν οὐράνιον πατέρα

1

Τίς ἔκαμε τὰ ἄστρα
καὶ λάμπουν ὑψηλά,
καὶ πάντα τὰ ὡραῖα
καὶ πάντα τὰ καλά;

Σὺ ὁ καλὸς Πατήρ μας,
ὁ ὕψιστος Θεός.
Κάμε κ' ἐμὲ καλός σου
νὰ μορφωθῶ υἱός.

2

Εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα

Τὸ ὄμμα μας βλέπει μὲ φῶς τοῦ ἡλίου·
τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, αὐτὸ εἶναι φῶς
τοῦ νοῦ τῶν ἀνθρώπων. Ὦ Πνεῦμα Κυρίου,
τὸν νοῦν φώτισόν μου νὰ γίνω σοφός.

3

Εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν

Σωτὴρ τοῦ κόσμου Ἰησοῦ,
ἡ θεία σοῦ καρδία
ἠγάπα τὰ παιδία,
καὶ ηὐλογοῦντο ὑπὸ σοῦ.

Κ' ἐγὼ ὁμοίως παρὰ σοῦ
ζητῶ νὰ μ' ἀγαπήσῃς·
καὶ νὰ μὲ εὐλογήσῃς,
σωτὴρ τοῦ κόσμου Ἰησοῦ.

4

Εἰς τὴν Πατρίδα

Εἶνε ἡ πατρὶς ἡ μήτηρ ἡ μεγάλη·
ἡ καρδία μου ὑπὲρ πατρίδος πάλλει,
ὑπὲρ σοῦ, Ἑλλάς.

Πόσον σ' ἀγαπῶ, Ἑλλὰς πατρίς μου φίλη·
νὰ σὲ ἀγαπᾷ πᾶν τέκνον σου ὀφείλει,
ὦ πατρὶς Ἑλλάς.

Δός, Θεέ μου, δὸς ὑπὲρ αὐτῆς νὰ ζήσω·
διὰ σέ, πατρίς, τὸ αἷμά μου ἂς χύσω,
διὰ σὲ Ἑλλάς.

5

Εἰς τὸν πατέρα

Τίς με ἔφερ' εἰς τὸν κόσμον;
Τίς τροφήν μοι χορηγεῖ;
Τίς μ' ἐνδύει; Τίς μοι εἶνε
ὁ προστάτης ἐν τῇ γῇ;

Σὺ ὁ προσφιλὴς πατήρ μου.
Δι᾽ αὐτὸ νὰ σὲ τιμῶ
καὶ νὰ εἶμαι ἡ χαρά σου
ἐκ ψυχῆς ἐπιθυμῶ.

6

Εἰς τὴν μητέρα

Τίς μ᾽ ἐγέννησε; Τίς γάλα
μὲ ἐθήλασε; Καὶ τίς
μ᾽ ἀγαπᾷ καί μοι δεικνύει
τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς;

Τίς μοι εἶνε πρῶτος φίλος;
Σύ, ὦ μῆτέρ μου καλή.
Δι᾽ αὐτὸ θὰ σὲ ἀκούω
καὶ θὰ σ᾽ ἀγαπῶ πολύ.

7

Εἰς τὰς ἐλλείψεις τῶν γονέων

Καὶ ἄν ποτε γνωρίσῃς
γονέων σου ἐλλείψεις,
ὀφείλεις νὰ τὰς κρύψῃς,
νὰ μὴ τοὺς θεατρίσῃς.

8

Εἰς τὸν ἀδελφόν

Ὁ αὐτὸς πατὴρ καὶ μήτηρ,
ἡ αὐτὴ ἀνατροφή,
ἡ αὐτὴ χαρὰ καὶ λύπη,
καὶ οἱ δύο ἀδελφοί.

Ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν του
βοηθεῖ καὶ ἀγαπᾷ·
δὲν κατηγορεῖ, δὲν βλάπτει,
δὲν ὑβρίζει, δὲν κτυπᾷ.

9

Εἰς τὸν ἀρχιερέα

Εἶνε ὁ ὑπηρέτης τοῦ Χριστοῦ,
καὶ εἶνε τοῦ λαοῦ του τοῦ πιστοῦ
τὸ φῶς, τὸ ἅλας, ὁ καλὸς ποιμήν.

Εἰς τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ
προσφέρετε, ὦ παῖδες τοῦ λαοῦ,
ὑπακοήν, ἀγάπην καὶ τιμήν.

10

Εἰς τοὺς ἱερεῖς

Ὡς τοὺς γονεῖς σου,
τοὺς ἱερεῖς σου,
γονεῖς μεγάλους,
πατέρας ἄλλους,
νὰ θεωρῇς.

Ἀγάπα, σέβου
καὶ συμβουλεύου,
καὶ νὰ συντρέχῃς
καθῆκον ἔχεις,
τοὺς ἱερεῖς.

11

Εἰς τὸν βασιλέα Γεώργιον

Τὸν Θεὸν φοβοῦ· τίμα τὸν βασιλέα·
εὐαγγελικὰ ἐντάλματα ὡραῖα.
Ζῆθι, βασιλεῦ.

Ἔσο, βασιλεῦ, ἡ κεφαλὴ τοῦ Γένους
ἔχων πέριξ σου πολίτας ἡνωμένους.
Ζῆθι, βασιλεῦ.

Ὁ Θεὸς ἡμῶν τὸν θρόνον σου φρουρείτω.
Δόξα τῷ Θεῷ· ὁ βασιλεύς μου ζήτω.
Ζῆθι, βασιλεῦ.

12

Εἰς τὴν βασίλισσαν Ὄλγαν

Μὲ τὸν προσφιλῆ τοῦ ἔθνους βασιλέα,
ἡ βασίλισσα, ἡ Ὄλγα ἡ ὡραία,
ἡ χρυσῆ ψυχή,

καὶ μὲ τοὺς λοιποὺς τῆς βασιλείας γόνους
δός, Θεέ, νὰ ζῇ μακροὺς ἡ Ὄλγα χρόνους,
δὸς νὰ εὐτυχῇ.

13

Εἰς τὸν διάδοχον Κωνσταντῖνον

Τὸν διάδοχον τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων,
τὸν ἀγαπητὸν εἰς πάντας Κωνσταντῖνον,
σῶζε ὁ Θεός.

Ὁ διάδοχος τοῦ ἔθνους Κωνσταντῖνος,
ὡς ὁ πρῶτός του συνώνυμος ἐκεῖνος,
ζήτω κραταιός.

Εἴθε ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἀποκτήσῃ πάλιν
τῶν πατέρων του τὴν Πόλιν τὴν μεγάλην
ὁ πιστὸς λαός.
Καὶ μητρόπολις τῆς ὅλης Ἐκκλησίας
εἴθε ἐπ' αὐτοῦ νὰ γίνῃ τῆς Σοφίας
ὁ κλεινὸς ναός.

14

Εἰς τὴν ἡγεμονίδα Σοφίαν

Ἡ ἡγεμονὶς τοῦ ἔθνους, ἡ Σοφία,
ἡ ὀρθόδοξος, ἡ εὐγενὴς καρδία,
— τίς δὲν τὸ ποθεῖ ; —
μὲ τὸν προσφιλῆ εἰς πάντας Κωνσταντῖνον,
ὡς βασίλισσα κλεινὴ τῶν Πανελλήνων
εἴθε νὰ στεφθῇ.

15

Εἰς τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον

Ὁ Γεώργιος, ὁ ἥρως ὁ ὡραῖος,
ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως,
ζήτω μετ' αὐτοῦ.

Οὗ τὸ ρόπαλον καὶ ὁ στεῤῥὸς βραχίων
εἰς Ἰάπωνος ἐκτήσαντο κρανίον
φήμην λυτρωτοῦ.

Εἴθ', ὦ γέννημα τῆς Ὕδρας τῆς ὡραίας,
καὶ ὡς ναύαρχος νὰ τύχῃς δόξης νέας,
δόξης νικητοῦ.

16

Εἰς τοὺς ἄρχοντας

Σύ, Θεέ, σοφῶς τὸ σύμπαν διευθύνων,
εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ πρώτους τῶν Ἑλλήνων
δὸς σοφίας φῶς.

Ὅπως, φύλακες πιστοὶ τῶν ἐντολῶν σου,
διευθύνωσι δικαίως τὸν λαόν σου,
πάντοτε σοφῶς.

Εἰς τὸν ἄρχοντα καθάρχει εἶνε στῦλος
τῆς πατρίδος σου, προστάτης σου καὶ φίλος,
ἄλλος ἀδελφός.

17

Εἰς τοὺς διδασκάλους

Τοῦ καθηγητοῦ καὶ διδασκάλου πόση
ἡ προσπάθεια διὰ νὰ σὲ μορφώσῃ!
Πείθου εἰς αὐτόν.

Εὐεργέτης σου, πατήρ σου, σὲ φωτίζει,
σὲ καλλιεργεῖ καὶ σὲ ἀνακαινίζει.
Πείθου εἰς αὐτόν

Ὡς πατέρα σου καὶ τὸν διδάσκαλόν σου
τίμα· σ' ἀγαπᾷ καὶ θέλει τὸ καλόν σου.
Πείθου εἰς αὐτόν.

18

Εἰς τὸν χαιρετισμὸν τῶν διδασκάλων

Ὅταν διδασκάλους ἢ καθηγητὰς
ἢ γνωστούς σου βλέπῃς, νὰ τοὺς χαιρετᾷς
μὲ φιλοφροσύνην, μὲ πολλὴν χαράν,
εὐγενῆ δεικνύων συμπεριφοράν.

19

Εἰς τὴν ὑπακοήν

Ἂν παρακούῃς καὶ ἀπειθῇς,
κακὸν παιδίον θὰ μορφωθῇς.
Ὑπάκουε εἰς τοὺς γονεῖς
καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους·
αὐτὸ μορφοῖ τοὺς μαθητὰς
καλούς, σοφούς, μεγάλους.

20

Εἰς τὴν εὐγένειαν

Καὶ πρὸς τοὺς κατωτέρους σου
μ' εὐγένειαν ὁμίλει·
πρὸς δὲ τοὺς ἀνωτέρους σου
θρασυστομίας χείλη
ποτὲ νὰ μὴ κινῇς.
Πᾶς ἄνθρωπος ὀφείλει
νὰ εἶνε εὐγενής.

21

Εἰς τὸ σέβας πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους

Τοὺς γέροντας ὡς ἄλλους
νὰ σέβησαι γονεῖς.
Ἐὰν τοὺς περιπαίζῃς,
δὲν εἶσαι εὐγενής.

Ὅταν καὶ σὺ γηράσῃς,
ἀσπρίσῃς, κυρτωθῇς,
ἐὰν σὲ περιπαίξουν,
πολὺ θὰ λυπηθῇς.

22

Εἰς τὴν συμπεριφορὰν πρὸ τῶν ἀνωτέρων

Πρὸ γονέων, διδασκάλων
καὶ γερόντων καὶ μεγάλων
κοσμιότης, εὐταξία,
σεβασμὸς καὶ προσοχή·

οὐδεμία ἀταξία
ἢ κραυγή, ἢ ταραχή.
Συμπεριφορὰ ἰδία
εἰς τὰ εὐγενῆ παιδία.

23

Εἰς τὸ χαρίζειν, δανείζειν ἢ πωλεῖν

Τὸ παιδίον δὲν ὁρίζει
ὅ,τι ἔχει νὰ χαρίζῃ,
νὰ δανείζῃ, νὰ πωλῇ.
Θέλει πρᾶγμά του νὰ δώσῃ;
Πρέπει νὰ ἐρωτήσῃ
οἱ γονεῖς του οἱ καλοί.

24

Εἰς τὴν ἐχεμυθοσύνην

Ὅσα ἔχεις εἰς τὸν νοῦν μὴ καὶ εἰς τὰ χείλη·
εἰς πολλὰ ὁ φρόνιμος νὰ σιγᾷ ὀφείλει.
Μὴ μετὰ μωρᾶς λαλῇς ἀθυροστομίας,
μάλιστα τἀπόρρητα τῆς οἰκογενείας.

25

Εἰς τὸν ἔγκαιρον καὶ πρόθυμον προσερχόμενον εἰς τὸ σχολεῖον

Ὅταν εἰς τὸ σχολεῖον
τὸ βῆμα εὐθύνῃς,
νὰ ἔρχεσαι ἐγκαίρως,
ποτὲ νὰ μὴ βραδύνῃς.

Ὡς τρέχει μὲ χαράν του
νὰ πίῃ τὸ ἀρνίον,
νὰ τρέχῃς μὲ ὁμοίαν
χαρὰν εἰς τὸ σχολεῖον.

26

Εἰς τὰς ἀπουσίας

Τὸν καιρόν σου νὰ μὴ χάνῃς·
ἀπουσίας νὰ μὴ κάνῃς·
πόθον καὶ χαρὰν νὰ ἔχῃς
εἰς τὸ μάθημα νὰ τρέχῃς.

27

Εἰς τὸ ἀπαράσκευον

Ὅστις εἰς τὴν μάχην τρέχει,
καὶ τὰ ὅπλα του τὰ ἔχει,
δὲν τὰ λησμονεῖ ποτέ.
Οὕτω καὶ οἱ μαθηταί·
φέρουσιν εἰς τὸ σχολεῖον
πᾶν χρειῶδες, πᾶν βιβλίον,
οὔτε λησμονοῦν ποτὲ
οἱ καλοὶ οἱ μαθηταί.

28

Εἰς τὴν δραπέτευσιν

Μὴ δραπετεύῃς ἐκ τοῦ σχολείου·
εἶνε κακία κακοῦ παιδίου.
Δὲν δραπετεύουσι ποτὲ
οἱ χρηστοήθεις μαθηταί.

29

Εἰς τὴν πρόσκλησιν εἰς τὸ μάθημα

Ἐμπρός· ὁ κώδων μᾶς καλεῖ·
εἶν' ὥρα μαθημάτων·
ἄς μὴ βραδύνωμεν πολύ·
σπεύδουν οἱ παῖδες οἱ καλοὶ
εἰς τὰ καθήκοντά των.

30

Εἰς τὴν κατὰ τὸ μάθημα συμπεριφοράν

Ὅταν παρίστασαι εἰς τὰ μαθήματα,
ἀπόφευγε τὰ ἄτακτα κινήματα·
μὴ γέλα· μὴ ὁμίλει· ὅλη ἡ ψυχὴ
εἰς τὴν διδασκαλίαν· ἄκρα προσοχή.

31

Εἰς τὴν κοσμίαν συμπεριφοράν

Πάντοτε ἔσο κόσμιος καὶ εὐγενής·
νὰ ἵστασαι, νὰ κάθησαι εὐθυτενής,
ἐν προσοχῇ, μὴ κύπτων, μὴ χασμώμενος
καὶ μὴ ἐπὶ τῶν τοίχων προστριβόμενος.

32

Εἰς τὸν χαιρετισμὸν τῶν ξένων

Ὅταν εἰσέλθῃ ξένος
εἰς τὴν σχολήν, εὐθύς,
ἢ κάθησαι ἢ παίζεις,
προθύμως νὰ σταθῇς,
καὶ νὰ τὸν χαιρετίσῃς
μ' εὐγένειαν πολλήν,
καὶ τὴν ἀνατροφήν σου
νὰ δείξῃς τὴν καλήν.

33

Εἰς τὸν περίπατον
καὶ τὴν γυμναστικήν

Εἰς τὴν ὁδὸν περιπατῶν
μετὰ τῶν ἄλλων μαθητῶν,
ἢ ἐκτελῶν γυμναστικήν,
νὰ ἔχῃς στάσιν ἀνδρικήν·
ἐν τάξει νὰ περιπατῇς·
μὴ ὁμιλῇς· μὴ ἀτακτῇς·
καὶ μετὰ προσοχῆς πολλῆς
πᾶν πρόσταγμα νὰ ἐκτελῇς.

34

Εἰς τὴν καλὴν
καὶ καθαρὰν γραφήν

Ὅταν γράφῃς, νὰ προσέχῃς·
μὴ βιάζεσαι· μὴ τρέχῃς·
βλέπε τὸ παράδειγμά σου·
ὅμοια τὰ γράμματά σου
καλὰ γράφε, καθαρά·
μὴ στραβά, μὴ ῥυπαρά.

35

Εἰς τὴν φθορὰν
τῶν σκευῶν τοῦ σχολείου

Τὸ ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον παιδίον
παράθυρον ἢ θύραν ἢ θρανίον
ἢ ἄλλο σκεῦος δὲν χαλᾷ, δὲν πελεκᾷ·
αὐτὰ τὰ κάμνουν τὰ παιδία τὰ κακά.

36

Εἰς τὴν γραφὴν ἐπὶ τοίχων
καὶ θρανίων

Εἶνε ἀνοησία καὶ μανία
νὰ γράφωμεν εἰς τοίχους καὶ θρανία
καὶ καθαρὰ νὰ μὴ τ' ἀφίνωμεν ποτέ·
δὲν κάμνουν τοῦτο οἱ καλοὶ οἱ μαθηταί.

37

Εἰς τὴν ἀταξίαν

Ἔχε εἰς τάξιν τὰ πράγματά σου,
μὴ τὰ ἀφίνῃς ἐδῶ κ' ἐκεῖ·
εἰς πάντα γράφε τὸ ὄνομά σου·
ἡ ἀταξία πόσον κακή!
Προφύλαττέ τα· μὴ τὰ σκορπίζῃς,
μὴ τὰ λερώνῃς καὶ μὴ τὰ σχίζῃς.

38

Εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν βιβλίων

Τὰ βιβλία σου νὰ ἔχῃς ἐνδυμένα,
εἰς μανδύλιον ἢ σάκκον τεθειμένα·
εὐκατάστατος ἐὰν μικρὸς δὲν γίνῃς,
ἀκατάστατος διὰ παντὸς θὰ μείνῃς.

39

Εἰς τὴν καθαριότητα

Ἡ καθαριότης
εἶνε ὡραιότης,
εἶνε στολισμός·
ἡ ἀκαθαρσία
εἶνε ἀσχημία
κ' ἐξευτελισμός.

Τῶν καλῶν παιδίων
εἶνε πᾶν βιβλίον
σῶον, καθαρόν·
τῶν κακῶν παιδίων
εἶνε πᾶν βιβλίον
ῥάκος ῥυπαρόν.

Σῶμα καὶ βιβλία
καὶ ἐνδυμασία
πάντα καθαρά·
ἡ ἀκαθαρσία
εἶνε ἀηδία,
εἶνε νοσηρά.

40

Εἰς τὸν χρόνον

Εἶν' ὁ χρόνος πολύτιμον χρῆμα·
μὴ τὸν χάνῃς· ζημία καὶ κρῖμα.
Ἂν ἡ χρῆσις τοῦ χρόνου καλή,
καὶ τὸ κέρδος σου εἶναι πολύ.

41

Εἰς τὴν ἀναβολὴν καὶ βραδύτητα

Πολλοὶ μὲ τὴν ἀναβολὴν
καὶ τὴν βραδύτητά των
κατέστρεψαν τὰ ἔργα των
καὶ τὰ συμφέροντά των.
Σὺ ὅμως μὴ ἀνάβαλλε
νὰ πράττῃς τὸ καθῆκον·
εἰς τὸ σχολεῖον πρόσεχε,
μελέτα εἰς τὸν οἶκον.

42

Εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ εὐπείθειαν

Ἐπιμελὴς νὰ εἶσαι,
νὰ εἶσαι εὐπειθής,
διὰ νὰ γίνῃς μέγας,
καλός, πολυμαθής.

Ὦ! φεύγει καὶ δὲν στρέφει
ὀπίσω ὁ καιρός.
Μελέτα καὶ ἐργάζου,
μὴ ἔσο ὀκνηρός.

43

Εἰς τὴν πρωινὴν καὶ ἑσπερινὴν μελέτην

Ἐξύπνα πάντοτε πρωὶ
ὅλος χαρά, ὅλος ζωή·
νίπτου, προσεύχου, καὶ ταχὺς
μελέτα μετὰ προσοχῆς.

Καὶ τὴν ἑσπέραν μὴ ὀκνῇς
εἰς τὴν μελέτην ν' ἀγρυπνῇς·
οὐτιδανὸς ὁ ἀμελῶν·
ὁ κόπος φέρει πᾶν καλόν.

44

Εἰς τὴν σπατάλην

Ἡ οἰκονομία πόσον ὠφελεῖ!
ἡ σπατάλη εἶνε βλαπτικὴ πολύ!
Ἂν καιρὸν καὶ χρῆμα μάτην σπαταλᾷς,
θέλεις δοκιμάσῃ συμφορὰς πολλάς.

45

Εἰς τὴν ἐργασίαν

Χαῖρε, χαῖρε, ἐργασία·
δὲν σὲ ἀγαπῶ, ἀργία.
Ὁ ἐργατικὸς πλουτεῖ·
ὁ ἀργὸς ψωμοζητεῖ.

Ὁ ἐργατικὸς σοφός·
ὁ ἀργὸς δὲν ἔχει φῶς.
Χαῖρε, χαῖρε, ἐργασία·
δὲν σὲ ἀγαπῶ, ἀργία.

46

Εἰς τὸν στολισμὸν
τῆς ἑλληνίδος

Τρόποι καλοί, εὐγένεια
ψυχῆς καὶ ἀγαθότης,
αὐτὰ ἂς ἔχῃ στολισμὸν
ἡ ἑλληνὶς ἐν πρώτοις.

Τὰ ἤθη πρέπει νὰ τηρῇ
ἁγνὰ καὶ καθαρά·
μακρὰν ἡ πολυτέλεια
καὶ ἡ διαφθορά.

47

Εἰς τὸ κάπνισμα

Τὸ κάπνισμα εἰς παῖδας εἶναι ἀπρεπές·
δὲν πρέπει νὰ καπνίζῃ χρηστοήθης παῖς.
Τῶν δρόμων τὰ παιδία παρεκτρέπονται,
κ' ἐνῷ καπνίζουν, οὔτε κἂν ἐντρέπονται.

48

Εἰς τὰ ἄσεμνα ᾄσματα καὶ τοὺς συριγμούς

Εἰς τὰς ὁδοὺς μὴ τρέχῃς
μετὰ κακῶν παιδίων·
ᾀσμάτων νὰ ἀπέχῃς
ἀσέμνων καὶ γελοίων·
κοσμίως νὰ βαδίζῃς·
βαδίζων μὴ βραδύνῃς·
μὴ ἀναιδῶς συρίζῃς·
παντοῦ καλὸς νὰ γίνῃς.

49

Εἰς τὴν ἀταξίαν τῶν μεγαλειτέρων τὴν ἡλικίαν

Οἱ ὑψηλότεροι
τὰ ἀναστήματα
πῶς ἀτακτότεροι ;
εἰς ἀτοπήματα
νὰ παρεκτρέπωνται
πῶς δὲν ἐντρέπονται ;

Ὁ μεγαλείτερος
νὰ διακρίνεται·
πρέπει καλλίτερος
αὐτὸς νὰ γίνεται·
δὲν ἐπιτρέπεται
νὰ παρεκτρέπεται.

50

Εἰς τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν διόρθωσιν

Καὶ πάλιν ἄτακτος ἐγώ;
Καὶ πάλιν τιμωροῦμαι;
Πῶς πλέον δὲν ἐντρέπομαι;
Καὶ πῶς δὲν διορθοῦμαι;

Ὦ! πρέπει νὰ διορθωθῶ·
νὰ προοδεύσω πρέπει·
μὲ διατάττει ὁ Θεός·
πᾶς φίλος μὲ προτρέπει.

51

Εἰς τὴν δυστροπίαν πρὸς τὰς τροφάς

Ὅ,τι σ' ἀρέσκει καὶ σ' ὠφελεῖ
νὰ τρώγῃς· εἶνε τροφὴ καλή·
εἰς ὠφελοῦσαν ὅμως τροφὴν
νὰ μὴ δεικνύῃς ἀποστροφήν.

Τὸν λάρυγγά σου νὰ τὸν νικᾷς
καὶ τὰς ὀρέξεις σου τὰς κακάς.
Τοῦ λάρυγγός σου νὰ ἄρχῃς σύ,
καὶ θ' ἀγαπήσῃ ὅ,τι μισεῖ.

52

Εἰς τὴν συμπεριφορὰν πρὸς τοὺς συμμαθητάς

Νέος χρηστός, μὲ ἀρετάς,
δὲν βλάπτει τοὺς συμμαθητάς·
δὲν τοὺς μισεῖ, τοὺς ἀγαπᾷ·
τοὺς ὠφελεῖ, δὲν τοὺς κτυπᾷ.

Ἂν ἴδῃς που συμμαθητάς,
προθύμως νὰ τοὺς χαιρετᾷς·
μὴ λοιδορῇς· μὴ ἀπειλῇς·
μὴ βλάπτῃς· μὴ λιθοβολῇς.

53

Εἰς τὴν μετριοφροσύνην καὶ τὸν φθόνον

Ὅταν σὺ πρωτεύῃς, μὴ ὑπερφρονῇς·
ἂν πρωτεύῃ ἄλλος, σὺ νὰ μὴ φθονῇς.
Τοῦ καλοῦ παιδίου ἡ ψυχή, καλή,
τοὺς καλοὺς καὶ πρώτους ἀγαπᾷ πολύ.
Τῶν καλῶν καὶ πρώτων γίνου μιμητής,
καὶ θὰ γίνῃς οὕτω πρῶτος μαθητής.

54

Εἰς τὸν ὅρκον καὶ τὸ ψεῦδος

Νὰ μὴ ὁρκίζεσαι ποτέ·
ἀλήθειαν ὁμίλει·
μὴ ἔχε ἄλλα εἰς τὸν νοῦν,
καὶ ἄλλα εἰς τὰ χείλη.
Τὸ ψεῦδος εἶνε ἄτιμον,
δειλόν, δουλοπρεπές·
δὲν ψεύδεται χριστιανὸς
καὶ χρηστοήθης παῖς.

55

Εἰς τὸ παίζειν

Παῖζε· ὅταν πρέπῃ ὅμως·
παῖζε πάντοτε κοσμίως,
καὶ οὐδέποτε ἀτάκτως
οὔτε θορυβῶν ἀγρίως.

Παῖζε δὲ εἰς τὴν αὐλήν σου·
εἰς τοὺς δρόμους νὰ μὴ τρέχῃς·
καὶ μὲ χρηστοήθεις παῖζε·
φαύλους φίλους νὰ μὴ ἔχῃς.

56

Εἰς τί πρέπει νὰ προσέχῃ ὁ παίζων

Πρόσεχε, ὅταν παίζῃς,
μὴ πέσῃς, μὴ σχισθῇς,
μὴ ἔξαφνα μὲ ἄλλο
παιδίον συγκρουσθῇς,

μὴ ἀπροσέκτως ἄλλο
πιάσῃς καὶ τὸ σχίσῃς,
μὴ λερωθῇς, μὴ ἄλλο
λερώσῃς ἢ κτυπήσῃς.

57

Εἰς τὴν σωφροσύνην καὶ ἁγνότητα

Νὰ σὲ στολίζῃ ἡ ἀθῳότης,
ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἁγνότης,
καθὼς τὰ ἄνθη ἡ εὐωδία.
Πολὺ καλλίτερον, ὦ παιδία,
νὰ προφυλάττητε τὴν τιμήν σας
παρὰ τὸ φῶς σας καὶ τὴν ζωήν σας.
Προτίμα μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃς
παρὰ τὰ ἤθη σου νὰ μιάνῃς.

58

Εἰς τὴν παρόρμησιν πρὸς τὸ κακόν

Ἂν ἔχῃ τις παρεκτροπή,
ὁ φόβος καὶ ἡ ἐντροπὴ
τὸν συγκρατεῖ, τὸν διορθοῖ,
δὲν τὸν ἀφίνει νὰ χαθῇ.

Ὅμως καὶ ἄλλους ἂν τολμᾷ
εἰς τὸ κακὸν νὰ παρορμᾷ,
τοιοῦτον ἔγκλημα βαρὺ
ποινὴ βαρεῖα τιμωρεῖ.

Σύ, τέκνον τῆς ὑπακοῆς,
ἂν πταίῃς, νὰ μετανοῇς,
καὶ ἄλλους μή, ὤ! μὴ τολμᾷς
εἰς τὸ κακὸν νὰ παρορμᾷς.

59

Εἰς ἀποφυγὴν τῆς κακῆς παρορμήσεως

Ἂν ἄλλος σὲ παρακινῇ
νὰ πράξῃς πρᾶξιν ἀγενῆ,
μή, πρόσεχε μὴ πλανηθῇς·
κατάγγειλέ τον παρευθύς.

Ἔχε συντρόφους ἠθικούς·
φεῦγε τοὺς φίλους τοὺς κακούς·
ἂν μὲ κακοὺς συγκοινωνῇς,
κακὸς καὶ φαῦλος θὰ φανῇς.

60

Εἰς τὴν ἀδικίαν καὶ εὐεργεσίαν

Εἰς ὅμοιόν σου ἄνθρωπον
κακὸν νὰ μὴ ποιήσῃς·
καλλίτερα ν' ἀδικηθῇς
παρὰ νὰ ἀδικήσῃς.

Ὅστις σκοπὸν τοῦ βίου του
νὰ ὠφελῇ δὲν ἔχει,
αὐτὸς εἰς τὴν ἀπώλειαν
τὴν αἰωνίαν τρέχει.

61

Εἰς τοὺς γογγυσμούς, τὰς ἀντιλογίας καὶ τὰς ὕβρεις

Γογγυσμοί, ἀντιλογίαι,
ὕβρεις καὶ λογομαχίαι
μεταξὺ καλῶν παιδίων
δὲν ἀκούονται ποτέ·
τὰ παιδία τῶν σχολείων
τὰ στολίζουν ἀρεταί.
Εἰς τοῦ δρόμου τὰ παιδία
περισσεύει ἡ κακία.

62

Εἰς τοὺς ἀστεϊσμοὺς καὶ τὰς χειρονομίας

Τάχα δὴ ἀστεῖα
γίνονται αἰτία
φιλονικιῶν
καὶ ἀσχημιῶν.

Τὰς χειρονομίας
καὶ τὰς ἀσχημίας,
ὡς παρεκτροπάς,
μὴ τὰς ἀγαπᾷς.

63

Εἰς τὴν χυδαιολογίαν

Καλὸς νὰ εἶσαι νέος
καλῆς διαγωγῆς·
μὴ φαίνεσαι χυδαῖος,
μὴ χυδαιολογῇς.

Ἂς ἔχουν οἱ χυδαῖοι
τὸ στόμα ῥυπαρόν·
οἱ παῖδες οἱ σπουδαῖοι
τὸ ἔχουν καθαρόν.

64

Εἰς τὴν ῥυπαρολογίαν

Λόγους καὶ διηγήσεις
κακῆς ἀνατροφῆς
ὀφείλεις νὰ μισήσῃς
καὶ νὰ ἀποστραφῇς.

Τῆς ῥυπαρολογίας
ἠχὼ μὴ γίνεσαι,
καὶ μὲ τὰς ἀηδίας
μὴ καθηδύνεσαι.

65

Εἰς τὴν κακολογίαν, αἰσχρολογίαν καὶ βλασφημίαν

Ἡ κακολογία,
ἡ αἰσχρολογία
καὶ ἡ βλασφημία
εἶνε ἀτιμία.
Μὴ κακολογῇς,
μὴ αἰσχρολογῇς
καὶ μὴ βλασφημῇς,
φίλε τῆς τιμῆς.

66

Εἰς τὴν ἀπάτην

Θέλεις τι; νὰ τὸ ζητήσῃς·
μὴ ψευσθῇς· μὴ ἀπατήσῃς·
μὴ τὸ πάρῃς μυστικά.
Εἶνε αἶσχος ἡ ἀπάτη·
ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάττῃ
νὰ μὴ πίπτῃς εἰς κακά.

67

Εἰς τὴν διαβολήν

Εἶνε διαβολικὸν
ἡ διαβολὴ κακόν·
καὶ οὐδεὶς κατηγορεῖ
τὸν πλησίον του ψευδῶς,
ὅταν φόβος καὶ αἰδὼς
καὶ ἀγάπη τὸν πληροῖ.
Σύ, μὲ μόρφωσιν καλήν,
φεῦγε τὴν διαβολήν.

68

Εἰς τὰς συμπλοκὰς καὶ τοὺς πετροπολέμους.

Μὴ ἔρχεσαι εἰς πράξεις
βαρβάρους καὶ κακάς,
εἰς τοὺς πετροπολέμους
καὶ εἰς τὰς συμπλοκάς.

Τὰ εὐγενῆ παιδία
τοὺς νόμους σέβονται,
καὶ ἀποφεύγουν ὅσα
ἀπαγορεύονται.

69

Εἰς τοὺς ἐμπαιγμοὺς καὶ τὰς περιφρονήσεις

Ποτὲ μὴ περιπαίζῃς
καὶ μὴ περιφρονῇς
ἀνθρώπους βεβλαμμένους,
πτωχοὺς ἢ ἀσθενεῖς.

Δὲν κάμνει τις εἰς ἄλλον
ὅ,τι αὐτὸς μισεῖ.
Ἂν τὸ καλὸν σ' ἀρέσῃ,
κάμνε καλὸν καὶ σύ.

70

Εἰς τὴν κλοπήν

Ξένον πρᾶγμα μὴ ἐγγίσῃς·
κάλλιον νὰ προτιμήσῃς
καὶ τὰ ἴδια νὰ χάσῃς
παρὰ ξένα νὰ ἁρπάσῃς.
Φαύλη πρᾶξις ἡ κλοπή,
ἁμαρτία, ἐντροπή.

71

Εἰς τὴν αὐτοδικίαν

Ἂν σὲ ὑβρίσουν,
σὺ μὴ ὑβρίσῃς·
ἂν σὲ κτυπήσουν,
σὺ μὴ κτυπήσῃς.
Μὴ αὐτοδίκει·
ὅπου ἀνήκῃ

μόνον, ἂν θέλῃς,
νὰ καταγγέλλῃς
τὴν ἀδικίαν,
χωρὶς κακίαν.
Ζήτει δικαίως
τὸ δίκαιόν σου·
ὄχι βιαίως
διὰ χειρῶν σου.

72

Εἰς τὸ πταῖσμα, τὴν τιμωρίαν καὶ τὴν διόρθωσιν

Πρέπει ὅστις πταίσῃ
νὰ τιμωρηθῇ·
ἂν δὲν τῷ ἀρέσῃ,
ἂς διορθωθῇ.
Μετανόει πταίων,
καὶ μὴ πταῖε πλέον·
εὔτακτος νὰ εἶσαι,
καὶ θὰ ἐπαινῆσαι.

Β΄.

73

Εἰς τὸν οὐρανόν

Ὑπερύψηλ' οὐρανέ,
ἀστροφόρε, γαλανέ·
ποῖον ὕψος! θεωρῶ
καὶ θαυμάζω κι' ἀπορῶ.
Χάνομ' εἰς τὸ ἄπειρόν σου.
Δόξα εἰς τὸν Πλαστουργόν σου.

74

Εἰς τὴν αὐγήν

Καλῶς ὥρισες αὐγή·
ἦλθες, καὶ γελᾷ ἡ γῆ.
Μίαν χάριν σοῦ ζητῶ·
φέγγε μου νὰ μελετῶ,
νὰ μανθάνω μὲ χαρά μου
τὰ καλὰ μαθήματά μου.

75

Εἰς τὸ νέφος

Μαῦρο νέφος σκοτεινὸ
'σκέπασε τὸν οὐρανὸ
καὶ ἀστράπτει καὶ βροντᾷ
καὶ ποτίζει τὰ φυτά.
Τίς τὸ βλέπει καὶ δὲν χαίρει;
Δόξα νἄχῃ, ποῦ τὸ φέρει.

76

Εἰς τὴν βροχὴν

Καλῶς ὥρισες βροχή·
σὲ προσμένουν οἱ πτωχοί·
ἡ καρδία των σκιρτᾷ,
ποῦ ποτίζεις τὰ σπαρτά.
Τίς σὲ ἔστειλε βροχή μου;
Τὸν δοξάζει ἡ ψυχή μου.

77

Εἰς τὴν θύελλαν

Πάλιν πίπτει ἡ βροχή,
πάλιν ἡ βροντὴ ἠχεῖ,
καὶ ὁ ἄνεμος φυσᾷ,
καὶ ἡ θάλασσα λυσσᾷ,
καὶ ἡ ἀστραπὴ θαμβοῖ
καὶ ὁ κεραυνὸς βομβεῖ.
Τίς τὰ ἔχει τεχνουργήση;
Πνοὴ πᾶσ' ἂς τὸν ὑμνήση.

78

Εἰς τὸ ἔαρ

Πνέει ἔαρος πνοή·
νέα πανταχοῦ ζωή,
ψάλλουν μύρια πτηνά·
θάλλουν κάμποι καὶ βουνά,
καὶ ἡ γῆ εὐωδιᾷ,
καὶ ἡ κτίσις μειδιᾷ.
Χαίρω μὲ αὐτὴν κ' ἐγὼ
καὶ τὸν Πλάστην εὐλογῶ.

Γ΄.

79

Εἰς τὴν προσευχήν

Μὲ σεβασμὸν καὶ προσοχὴν
— Τίς πρᾶξις θειοτέρα; —
νὰ ἀνυψώνῃς τὴν ψυχὴν
καὶ ν' ἀπευθύνῃς προσευχὴν
εἰς τὸν Θεὸν πατέρα.

Καὶ ὁ Θεὸς θὰ σ' εὐλογῇ,
θὰ εἶνε βοηθός σου,
εἰς τὸ καλὸν θὰ σ' ὁδηγῇ
καὶ θείων ἀγαθῶν πηγὴ
θ' ἀνοίγεται ἐμπρός σου.

80

Εἰς τὴν πρόθυμον προσέλευσιν εἰς τὸν ναόν

Ὅταν ὁ κώδων τοῦ ναοῦ
ἠχῇ, ὁ ἦχος τί δηλοῖ;
εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ
τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καλεῖ.

Καλὰ παιδία, σπεύσατε
μετὰ χαρᾶς εἰς τὸν ναόν,
καὶ τὸν Θεὸν λατρεύσατε,
προσεύξασθε εἰς τὸν Θεόν.

81

Εἰς τὴν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας συμπεριφοράν

Νὰ σιωπᾷς ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας,
νὰ ἵστασαι μ' εὐλάβειαν καὶ προσοχήν,
ν' ἀκούῃς τὰς εὐχὰς καὶ ψαλμῳδίας
καὶ μυστικὴν νὰ ἀναπέμπῃς προσευχήν.

82

Εἰς τὴν πρόθυμον ἀκρόασιν τοῦ θείου λόγου

Σπεῦδε μετὰ χαρᾶς πολλῆς
διὰ παντὸς τοῦ βίου
ν' ἀκούῃς καὶ νὰ ἐκτελῇς
τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

Μανθάνων καὶ ἀκολουθῶν
τὰς θείας ἀληθείας
θὰ ζήσῃς βίον ἀγαθόν,
θὰ τύχῃς δόξης θείας.

83

Τὸ ἀγαπητὸν ἔργον

Μεταξὺ καλῶν καὶ ἄλλων
ἔργον ἓν ἀγάπα μᾶλλον.
Καὶ τὸ ἔργον τοῦτο ποῖον ;
Ἡ μελέτη τῶν σοφῶν
διδαγμάτων τῶν Γραφῶν,

καὶ ἡ ποίησις τῶν θείων
ἐνταλμάτων τοῦ Κυρίου
μέχρι τελευτῆς τοῦ βίου.

84

Ἡ προσευχή

Ἡ προσευχὴ πρὸς τὸν Θεὸν
καρδίας ὁμιλία,
ὕψωσις πρὸς Θεὸν τοῦ νοῦ
καὶ χάρις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
εἰς τὴν ψυχὴν ἁγία.

Προσεύχου μετὰ πίστεως,
ἀγάπης, εὐσεβείας,
ὡς ὁ τελώνης, καὶ οὐχί,
ὡς φαρισαϊκὴ ψυχή,
μετὰ ὑπεροψίας.

Ὑψοῦμεν ταπεινόφρονα
πρὸς τὸν Θεὸν καρδίαν
καὶ πάντες, σῶτερ Ἰησοῦ,
ὡς ὁ τελώνης, διὰ σοῦ
αἰτοῦμεν σωτηρίαν.

85

Ὁ πατὴρ ἡμῶν

Εἶνε ὁ ὕψιστος Θεὸς
πατὴρ ἡμῶν ἑκάστου,
ὅταν βιῶμεν εὐσεβῶς
καὶ ἐκτελῶμεν εὐλαβῶς
τὰς θείας ἐντολάς του.

Ἂν δέ τις ἄσωτος υἱὸς
μακράν του ἔχῃ φύγῃ
κ᾽ ἐπιστραφῇ μετανοῶν,
καὶ πρὸς τὸν ἄσωτον υἱὸν
τοὺς κόλπους του ἀνοίγει.

Ὦ πάτερ ἅγιε ἡμῶν,
δὸς νὰ σὲ ἀγαπῶμεν,
ὡς σὺ ἡμᾶς, καὶ δὸς ἀεί,
ὡς πράγματι Θεοῦ υἱοί,
ἀξίως σου νὰ ζῶμεν.

86

Ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς κρίσεως

Ἔρχεται πάλιν· μετ' αὐτοῦ
οἱ ἄγγελοι οἱ θεῖοι·
τὴν κτίσιν πᾶσαν ἀλλοιοῖ·
πρὸ τούτου ἔθνη καὶ λαοὶ
ἀθροίζονται μυρίοι.

Κάθητ' ἀπόλυτος κριτὴς
πᾶσαν ψυχὴν δικάζων·
χαίρουσιν ὅσοι ἀγαθοί·
πᾶς δὲ κακός, ὃν ἀπωθεῖ,
ἀπόλλυται στενάζων.

Δὸς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
κριτὰ δικαιοσύνης,
ἐκ δεξιῶν σου νὰ σταθῶ·
τὴν σωτηρίαν μου ποθῶ·
ὢ ! μή με κατακρίνῃς.

87

Ζήτησις φωτός

— «Ἐλέησόν με !» εἷς τυφλὸς
πρὸς τὸν Σωτῆρα κράζει·
— «Σίγα», τῷ λέγουσι πολλοί·
ἀλλ' ὁ Χριστὸς τὸν προσκαλεῖ,
καὶ οὗτος πλησιάζει.

— «Τυφλέ, τί θέλεις»; — «Θέλω φῶς».
— «Ἀνάβλεψον». Καὶ ὄντως·
ὁ λόγος ἔργον ἦν εὐθύς,
κ' ἐξέστη πᾶσα ἡ πληθὺς
πρὸ τοῦ τυφλοῦ ὁρῶντος.

Ὦ Ἰησοῦ, φῶς ἐκ φωτός,
φωτίζων, φῶς τοῦ κόσμου,
καὶ τῆς ψυχῆς τοὺς ὀφθαλμούς,
σὺ φώτισον καὶ τοὺς ἐμούς,
σὺ ἔσο φῶς κ' ἐντός μου.

88

Ἡ ἀνόρθωσις

Εἰς δυστυχῆ συγκύπτουσαν,
ἥτις σωτῆρα ἐπόθει,
ἣν ἔδησεν ὁ ὀλετήρ,
«Λέλυσαι», εἶπεν ὁ Σωτήρ,
καὶ αὕτη ἀνωρθώθη.

Τὸν δὲ ἀρχισυνάγωγον,
ὅστις τῇ πράξει ψόγον
προσῆπτεν ὑποκριτικῶς,
ἐφίμωσε κακὸν κακῶς
δι' ἀνικήτων λόγων.

Εἶνε κακὸν ὀλέθριον
τὸ τῆς ὑποκρισίας,
τὸ πάθος τοῦ ὑποκριτοῦ,
ὦ σῶτερ, σῶζε ἐξ αὐτοῦ
τὰς εὐσεβεῖς καρδίας.

89

Ἡ ὑπακοή

Ψυχή μου, ἔσο εὐπειθής,
μηδέποτ' ἀπειθήσης·
θ' ἀπολεσθῇ ὁ ἀπειθής·
ἂν ὑπακούης, θὰ σωθῇς·
πειθάρχει, ἵνα ζήσης.

Πειθάρχει, ἀλλ' εἰς τὸ καλόν·
εἰς τὸ κακὸν ἀπείθει·
καλὸν ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ·
εἰς τὸν παράνομον ἰού·
ὑπάκουε καὶ ζῆθι.

Πρὸς σὲ ὑψοῦμεν, Ὕψιστε,
τὸν νοῦν καὶ τὰς καρδίας·
ἐκπλήρωσον εὐχὴν θερμήν·
δὸς χάριν, Κύριε, ἡμῖν,
δὸς πνεῦμα εὐπειθείας.

90

Εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα

Ὦ Πάτερ καὶ Λόγε καὶ Πνεῦμα, ἁγία
Τριάς, τῶν πατέρων ἡμῶν ὁ Θεός,
ὑμνοῦμέν σε πάντες· τῇ σῇ βοηθείᾳ
διήλθομεν ἄχρι τοῦ νῦν ὑγιῶς.

Ὑγείαν καὶ κρίσιν καὶ δρᾶσιν καὶ γνῶσιν,
Θεέ, εἰς τὰ τέκνα σου δὸς δαψιλῆ,
ἀντάξια τέκνα Θεοῦ νὰ δειχθῶσιν,
υἱοὶ τῆς πατρίδος πιστοὶ καὶ καλοί.

91

Εἰς τὸν Θεόν

Εἰς σὲ Κύριε τῶν ὅλων
τὴν ψυχὴν ἀφιερῶ·
σὲ Θεόν μου, σὲ προστάτην,
σὲ πατέρα θεωρῶ.

Σὺ μὲ ἔπλασας καὶ μόνον
διὰ σοῦ θὰ δυνηθῶ
νὰ συντηρηθῶ, νὰ ζήσω,
νὰ προκόψω, νὰ σωθῶ.

Σὺ μὲ ἀγαπᾷς, Θεέ μου,
ὡς οὐδείς ποτε θνητός,
καὶ σὺ εἶσαι διὰ τοῦτο
πρὸ παντὸς ἀγαπητός.

92

Εἰς τὸν Χριστόν

Ὦ Χριστιανῶν παιδία,
ὡς μικρὰ ἁγνὰ στρουθία,
ᾄσματα ἀγάπης θεῖα
ψάλατε εἰς τὸν Χριστόν.

Μὲ ψυχὴν ἐνθουσιῶσαν,
μὲ εὐγνωμοσύνης γλῶσσαν
καὶ μὲ ὄψιν μειδιῶσαν
εὐλογοῦμέν σε, Χριστέ.

Σὲ ὀντοποιὲ τῶν ὄντων,
σέ, ζωοποιὲ τῶν ζώντων,
σέ, φῶς θεῖον τῶν βλεπόντων,
σὲ δοξάζομεν, Χριστέ.

Σὲ τὰ ὕψη τῶν αἰθέρων,
σὲ τὰ πλήθη τῶν ἀστέρων,
σὲ ὁ κόσμος ὅλος χαίρων
μὲ ἡμᾶς ὑμνεῖ, Χριστέ.

Σέ, ὢ Κύριε Κυρίων,
ὅστις ἔγινες παιδίον
πρὸς παιδείαν τῶν νηπίων,
σὲ δοξάζομεν, Χριστέ.

Σὺ μὲ τὰ διδάγματά σου
καὶ μὲ τὰ μυστήριά σου
μόρφωσον τὰ νήπιά σου
τὰ ὑμνοῦντά σε, Χριστέ.

93

Εἰς τὸν μεσίτην μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων

Ἓν ὄμμα παντεποπτικὸν
ἐπαγρυπνεῖ ἐν τῷ παντί·
δὲν τὸ διαλανθάνει τι,
οὔτε καλόν, οὔτε κακόν.

Ἓν θεῖον πνεῦμα πανσθενὲς
τὸ πᾶν συνέχει καὶ κρατεῖ
καὶ δὲν τὸ διαφεύγει τι
οὐράνιον ἢ γηγενές.

Ὢ ! σὺ ὁ Ὕψιστος Θεός,
σὺ ἡ Τριὰς ἡ παγκρατής,
σὺ ὁ ὑπέρτατος κριτής,
πρὸς ὃν ὁρῶ περιδεῶς.

Νόμος τῆς φύσεως κοινὸς
καὶ νόμος τῶν ψυχῶν πασῶν
εἶνε τὸ θέλημα τὸ σόν,
δι᾽ οὗ κινοῦνται ἀπλανῶς.

Ὑπείκων εἰς τὸ νεῦμά σου
βιῶ θαρρῶν καὶ ἀσφαλής·
ἀλλ' ἂν παρεκτραπῶ σφαλείς,
ποῦ φύγω πῶς τὸ Πνεῦμά σου;

Εἰς οὐρανὸν ἂν ἀναβῶ,
αὐτὸς ἡ κατοικία σου,
καὶ εἰς τὸν ᾅδην ἂν κρυβῶ,
κ' ἐκεῖ ἡ παρουσία σου·

Ἂν ἐν νυκτὶ πτεροφυῶν
ζητήσω ἄσυλον φυγῆς
εἰς ἄντρα θαλασσῶν καὶ γῆς,
κ' ἐκεῖ δὲν φεύγω τὸν Θεόν.

Ἡ νὺξ τί εἶνε δι' αὐτόν;
ὡς φῶς ἡμέρας παμφαοῦς,
καὶ ἔχει ὡς αὐγὰς ἠοῦς
τὸ σκότος τὸ ψηλαφητόν.

Λοιπὸν ποῦ φύγω ἀπὸ σοῦ,
τοῦ νόμου σου παρεκτραπείς;
Μία ὑπάρχει μοι ἐλπίς.
Σὺ μόνος, Σῶτερ Ἰησοῦ.

Σὺ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
τὸ μόνον ἱλαστήριον·
σὲ ἔχομεν πρὸς Κύριον
μεσίτην πάντοτε θερμόν.

Λύτρον τιμῆς ἀντὶ πολλῶν
προχεῖται ὑπὲρ τοῦ λαοῦ
τὸ αἷμά σου πρὸ τοῦ Θεοῦ
εἰς λύτρωσιν ἁμαρτωλῶν.

Ὦ Κύριε τῶν οἰκτιρμῶν,
περιδεεῖς ὑπ᾽ ἐνοχῆς,
δεόμεθά σου ἐκ ψυχῆς,
μεσίτευσον ὑπὲρ ἡμῶν.

94

Εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ

Μέσαι νύκτες· καθεύδει ἡ πόλις·
ἠρεμία κρατεῖ μυστική·
λεπτὸς μόνον ἀήρ, πνέων μόλις,
πρὸς τὰ δένδρα ψελλίζει γλυκύ.

Καὶ πηγῆς κατειβόμενον νᾶμα
κελαρύζει ἐγγὺς θλιβερόν·
μουσικὴ καὶ μυστήριον ἅμα·
θέλγεταί τις ἀκούων, δρῶν.

Ὁ αἰθὴρ μετ' ἀστέρων μυρίων
λάμπει ἄνω. Ἰδοὺ ἡ Πλειάς·
καὶ ἰδοὺ μετ' αὐτὴν ὁ Ὠρίων·
καὶ τῶν Ἄρκτων ἰδοὺ ἡ δυάς.

Ἐπὶ πᾶσιν ἰδοὺ ἡ Σελήνη,
τῶν νυκτῶν ἡ ὡραία θεά·
καίτοι ἤδη μειοῦται καὶ φθίνει,
πᾶς ἀστὴρ πρὸ αὐτῆς ὠχριᾷ.

Τούτων πάντων τῶν ἔργων αἰτία
καὶ γενέτειρα δύναμις τίς;
εἶνε τύχης τυφλῆς συγκυρία;
δὲν ὑπάρχει αὐτῶν ποιητής;

Ὑπάρχει βιβλίον χωρὶς συγγραφέως;
Τί σκεῦος ἐποίησ' αὐτὸ ἑαυτό;
Τίς στάμνος ἐπλάσθη χωρὶς κεραμέως;
Τίς ἄγνοιαν ἔχει εἰς ὃ ἐρωτῶ;

Διὰ τὴν Παλλάδα ὑπῆρξε Φειδίας·
τοῦ δὲ Παρθενῶνος κλεινὸς ἱδρυτὴς
ὑπῆρξεν Ἰκτῖνος· τῆς δὲ θαυμασίας
τῶν ἄστρων πληθύος οὐδεὶς ποιητής;

Τί λέγεις, ὦ ἄνεμ', ἐνῷ περιπνέεις
τὴν γῆν ζωογόνος; τί λέγεις, ἐνῷ
θωπεύεις τὰ δένδρα καὶ φύλλους προχέεις;
γνωρίζω τί λέγεις· κατέχω ἐν νῷ.

Ναί, λέγει· ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Τί λέγεις, ὦ ὕδωρ, ἐνῷ κελαρύζεις
προρρέον ἀφθόνως ἐκ φίλης πηγῆς;
τί λέγεις, ὁπόταν τὴν βλάστην ποτίζῃς,
ὁπόταν ἐκπλύνῃς τὰ ἄγη τῆς γῆς;

Ναί, λέγει· ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Τί λέγεις, ὦ δῖε αἰθήρ, οὗπερ μάτην
τὸ τέρμα τὸ ὄμμα ζητεῖ τῶν θνητῶν;
ὑπάρχει καὶ ἔχει τὸ ἔργον ἐργάτην,
ἢ μόνος ἐξέτεινας σὺ σεαυτόν;

Ναί, λέγει· ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Τί λέγετ',ὦ ἄστρα, καὶ σύ, ὦ Σελήνη,
ἐνῷ ὑποτρέμον ἐκπέμπετε φῶς,
ἐνῷ τῆς ὁδοῦ του οὐδὲν παρεκκλίνει;
ὑπάρχει ὁ πλάστης ὑμῶν ὁ σοφός;

Ναί, λέγουσι πάντα, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Ὑπάρχει, καὶ ἄδυτος εἶνε 'Ωρίων·
ὑπάρχει, καὶ εἶνε ἀπείρου αἰθήρ·
ὑπάρχει ὡς πνεῦμα ἀΐδιον, θεῖον,
ζωῆς καὶ νοήσεως πρῶτος σπινθήρ.

Ναί, λέγει τὸ σύμπαν, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

95

Τί ζητεῖ ὁ ἄνθρωπος

Εὖρος ἀπείρου αἰθέρος
ζητεῖ τροχιὰν ὁ κομήτης·
φῶς αὐτοφώτου ἀστέρος
ἑστίαν ζητεῖ ὁ πλανήτης.

Ὕψη ζητεῖ τῶν ὀρνέων
ὁ ἄναξ, τὸ κύτος ἀβύσσους,
δάση καὶ λόχμας ὁ λέων,
ζητεῖ δ' ὁ ταῶς παραδείσους.

Χλόην ζητεῖ τὸ ἀρνίον,
ἡ μέλισσα κήπους ἀνθέων,
τοίχων ῥωγμὰς τὸ στρουθίον
καὶ ὕδωρ ὁ κύκνος λιμναῖον.

Τί δὲ ὁ ἄνθρωπος φύσει
ζητεῖ; τί ζητεῖ ἐκ καρδίας;
Τίς ἐπ' αὐτοῦ θ' ἀπαντήσῃ;
Ζητεῖ τὸν Θεὸν τῆς σοφίας.

Τὸ ἐκκρεμὲς ἠρεμεῖ
εἰς τὸ κέντρον τὸ γήινον τεῖνον,
καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἐμὴ
εἰρηνεύει εὑροῦσα *Ἐκεῖνον*.

96

Ὁ εὐαγγελικὸς νόμος

Ἄρθρον 1

(*Ματθ*. 5. 21—22.)

Μὴ ὀργισθῇς κατ' ἀδελφοῦ,
μὴ τὸν περιφρονήσῃς.
— ἂς εἶνε καὶ ἐλάχιστος. —
καὶ μὴ τὸν ἐξυβρίσῃς.

Ἄρθρον 2

(*Ματθ*. 5. 23—26.)

Ἂν ἔχῃ τίς τι κατὰ σοῦ
ἀδίκως ἢ δικαίως,
συνδιαλλάττου μετ' αὐτοῦ
προθύμως καὶ ταχέως.

Ἄρθρον 3

(*Ματθ*. 5. 27—28.)

Μὴ βλέπῃς μετὰ ὀφθαλμοῦ
κακῆς ἐπιθυμίας·
καὶ τοῦτο μόνον ἐνοχὴ
καὶ πρᾶξις ἀνομίας.

Ἄρθρον 4

(Ματθ. 5. 29—30.)

Καὶ ἀπὸ πᾶν ἀγαπητὸν
νὰ χωρισθῇς προτίμα,
παρὰ νὰ πέσῃς δι' αὐτὸ
εἰς ἁμαρτίας κρῖμα.

Ἄρθρον 5

(Ματθ. 5. 31—32.)

Ὁ γάμος εἶνε ἱερός·
ὁ δὲ τῆς συζυγίας
δεσμὸς δὲν διαλύεται,
ἐκτὸς μιᾶς αἰτίας.

Ἄρθρον 6

(Ματθ. 5. 33—37.)

Ποτὲ νὰ μὴ ὁρκίζεσαι·
ἀλήθειαν ὁμίλει·
μὴ ἔχῃς ἄλλα εἰς τὸν νοῦν
καὶ ἄλλα εἰς τὰ χείλη.

Ἄρθρον 7

(Ματθ. 5. 38—42.)

Εἰς τὸν κακὸν διὰ κακοῦ
μηδόλως ἀντιτάσσου,
καὶ δάνειζε καὶ πάρεχε
ἀφθόνως τἀγαθά σου.

"Αρθρον 8

(Ματθ. 5. 43—48.)

Ὡς ὁ πατήρ σου ὁ Θεός,
καὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἔτι,
διὰ νὰ γίνῃς τέκνον του,
ἀγάπα κ' εὐεργέτει.

"Αρθρον 9

(Ματθ. 6. 1—4.)

Νὰ ἐλεῇς ἐν τῷ κρυπτῷ,
μὴ πρὸς τὸ θεαθῆναι·
σὲ βλέπει ὁ Θεός·
αὐτὸς μισθαποδότης εἶνε.

"Αρθρον 10

(Ματθ. 6. 5—13.)

Προσεύχου μὴ βαττολογῶν,
μὴ θέλων ἐπιδείξεις·
ἀρκεῖ τὰς θύρας τῆς ψυχῆς
πρὸ τοῦ Θεοῦ ν' ἀνοίξῃς.

"Αρθρον 11

(Ματθ. 6. 14—15.)

Συγχώρει, καὶ παρὰ Θεοῦ
συγχώρησιν λαμβάνεις·
εἰ δ' ἄλλως, ἀσυγχώρητος
ἀφεύκτως θ' ἀποθάνῃς.

Ἄρθρον 12

(Ματθ. 6. 16—18.)

Νηστεύων ἔσο εὔχαρις,
καὶ κατηφὴς μὴ εἶσαι·
ἀνθρώπων δόξαν ἂν ζητῇς,
τῆς τοῦ Θεοῦ στερεῖσαι.

Ἄρθρον 13

(Ματθ. 6. 19—21.)

Θησαύριζε ἐν οὐρανῷ,
οὐχὶ εἰς γῆν· καὶ οὕτως
αἰώνιος καὶ ἀσφαλὴς
θὰ σοὶ ἀνήκῃ πλοῦτος.

Ἄρθρον 14

(Ματθ. 6. 22—23.)

Ἔχε ἐντός σου φῶς Θεοῦ·
μὴ ἔχῃς πλάνης σκότη·
ὁ νοῦς σου ἔστω φωτεινός·
οὐαί, ἐὰν τυφλώττῃ.

Ἄρθρον 15

(Ματθ. 6. 14 24.)

Φίλος Θεοῦ καὶ Μαμμωνᾶ
μὴ γίνεσαι ἐπίσης·
ἐὰν τὸν ἕνα ἀγαπᾷς,
τὸν ἄλλον θὰ μισήσῃς.

Ἄρθρον 16

(*Ματθ.* 6. 25—32.)

Μὴ βασανίζῃς τὴν ψυχὴν
ἀνωφελῶς σπαράττων
μὲ τὰς μερίμνας τῶν φθαρτῶν
τροφῶν καὶ ἐνδυμάτων.

Ἄρθρον 17

(*Ματθ.* 6. 33—34.)

Θὰ ἔχῃς πᾶν τὸ χρήσιμον.
ἂν πρῶτον φίλος γίνῃς
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ
καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ἄρθρον 18

(*Ματθ.* 7. 1.)

Μὴ κατακρίνῃς, ὁ Θεὸς
Θεὸς δικαιοσύνης
καὶ θὰ σὲ κρίνῃ, ὅπως σὺ
περὶ τῶν ἄλλων κρίνῃς.

Ἄρθρον 19

(*Ματθ.* 7. 3—5.)

Ἐργάζου εἰς διόρθωσιν
ἀτομικήν σου μᾶλλον,
καὶ ὅταν σὺ διορθωθῇς,
διόρθωνε καὶ ἄλλον.

"Αρθρον 20

(Ματθ. 7. 6.)

Τὰ τίμια εἰς εὐσεβεῖς
κ' ἐμπίστους χαρακτῆρας
νὰ ἐμπιστεύεσαι· οὐχὶ
εἰς ἀναξίων χεῖρας.

"Αρθρον 21

(Ματθ. 7. 7—11.)

Καὶ ζήτει παρὰ τοῦ Θεοῦ,
καὶ σύναμα μὴ παύσῃς
ἐπιδιώκων τὰ καλά,
καὶ θὰ τὰ ἀπολαύσῃς.

"Αρθρον 22

(Ματθ. 7. 12.)

Διὰ τοὺς ἄλλους πρᾶττε σὺ
— αὐτὸ δικαιοσύνη —
πᾶν ὅ,τι θέλῃς διὰ σὲ
νὰ πράττωσιν ἐκεῖνοι.

"Αρθρον 23

(Ματθ. 7. 13—14.)

Νὰ βαίνῃς τὴν στενὴν ὁδὸν
καὶ ὄχι τὴν εὐρεῖαν·
ἄγει ἡ μὲν εἰς ὄλεθρον,
ἡ δὲ εἰς σωτηρίαν.

Ἄρθρον 24
(*Ματθ*. 7 15—20.)

Προσέχων ἀναγνώριζε
καὶ φεῦγε πάντα πλάνον
ἐκ τῶν καρπῶν του τῶν σαπρῶν
τὴν φύσιν του μανθάνων.

97

Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ

Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρα
ἦλθε πάλιν ποθητή·
χαῖρε, ὢ προσφιλεστέρα
τῶν Ἑλλήνων ἑορτή.

Εἶσαι τῆς πατρίδος βάσις
καὶ τῆς πίστεως κρηπὶς
καὶ τῆς οἰκουμένης πάσης
ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐλπίς.

Ἄγγελος Κυρίου χαίρων
καταβαίνει εἰς τὴν γῆν
ἀγγελίαν θείαν φέρων
πάσης τέρψεως πηγήν.

Ψάλλε, γῆ, εὐαγγελίου
ᾄσματα ἐν χαρμονῇ,
καὶ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου
ἀνυμνεῖτε, οὐρανοί.

Σήμερον πατρὶς καὶ πίστις
ἑορτάζουσι κοινῶς·
νέος Γαβριὴλ ὁ μύστης
τοῦ Κυρίου Γερμανός.

Ἀναπλάσεως ἡμέρα
ἡ μεγάλη καὶ κλυτή·
Χαῖρε, ὦ προσφιλεστέρα
τῶν Ἑλλήνων ἑορτή.

98

Εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐξετάσεων

Ἐξετάσεων ἡμέρα
ἦλθε πάλιν ποθητή·
χαῖρε, ὦ προσφιλεστέρα
τῶν παιδίων ἑορτή.

Ἐν ὀνόματι Κυρίου
στῶμεν. Ὁ Θεὸς παρὼν
καὶ τὸ ἔργον τοῦ σχολείου
ἐφορᾷ τὸ ἱερόν.

Ὦ Χριστέ, Θεοῦ Σοφία,
σὺ ἀνάδειξον κλεινά,
σὺ εὐλόγει τὰ παιδία
νὰ φανῶσιν ἱκανά.

Ἄρχονται κι' ἐξετάσεις.
Ἀπαντᾶτε εὐθαρσεῖς
μετὰ παρρησίας πάσης,
μετὰ τόλμης περισσῆς.

Ὅστις κατὰ πᾶν τὸ ἔτος
ἔχει ἐπιμεληθῇ,
οὗτος τώρα ἐξαιρέτως
θὰ ἱκανοποιηθῇ.

Θ' ἀπαντήσῃ εὐδοκίμως,
τῶν γονέων του ἐμπρὸς
θὰ ἐπαινεθῇ πανδήμως,
θὰ προβιβασθῇ λαμπρῶς.

Κοπιᾶτε, μελετᾶτε,
πλήρεις ἐνεργοῦ πυρός·
τὸ καλὸν ἐν κόποις κτᾶται·
μηδεὶς ἔστω ὀκνηρός.

Χαίρετ', ὦ γονεῖς καὶ φίλοι
τῶν ἀξίων μαθητῶν,
καὶ χαρᾶς κινεῖτε χείλη
ἐπαινετικὰ αὐτῶν.

99

Εἰς τὴν λῆξιν τῶν ἐξετάσεων

Χαίρετε· τὸ ἔτος λήγει·
ἐξητάσθημεν λοιπόν·
τώρ' ἀνάπαυσις ὀλίγη
καὶ καιρὸς διακοπῶν.

Χαίρετ', ὦ γονεῖς καὶ φίλοι
καὶ διδάσκαλοι ἡμῶν·
διὰ σᾶς κινοῦμεν χείλη
εὐχαριστιῶν θερμῶν.

Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγείαν,
εἴθ', ὦ φίλοι καὶ γνωστοί,
εἰς ἐξέτασιν ὁμοίαν
νὰ φανῶμεν θαυμαστοί.

100

Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ σχολείου

Μελοδραμάτιον.

['Η σκηνὴ παριστᾷ πάντας τοὺς μαθητὰς τοῦ σχολείου ἱσταμένους ἐπὶ ἐξέδρας. Πρὸ τῶν μαθητῶν κεῖται τράπεζα, ἐφ' ἧς στέφανος ἐκ δάφνης· περὶ τὴν τράπεζαν ἵστανται τρεῖς μαθηταί, ὡς τρεῖς ἀγωνοθέται· ὑπὲρ τὴν τράπεζαν ἀνήρτηται εἰκὼν τῆς ἁγίας Τριάδος.]

Α'. ἀγωνοθέτης

Σήμερον ἡ σχολή μας ἄγει ἑορτήν.
Οἱ πρόγονοί μας, ὅταν εἶχον ἑορτήν,
ἀγῶνας καὶ βραβεῖα προεκήρυττον.
Ἐκείνους τώρα καὶ ἡμεῖς μιμούμενοι,
ἀγῶνα καὶ βραβεῖον προκηρύττομεν,
καὶ ζήτημα πρὸς λύσιν τοῦτο θέτομεν:
«Τί ἀγαθὸν πρὸ πάντων ὠφελεῖ ἡμᾶς.»
Ἰδοὺ ποῦ θέλει ὁ ἀγὼν περιστραφῆ.
Ὁ εἰς αὐτὸν νικήσας, χειροκροτηθείς,
διὰ στεφάνου δάφνης θὰ στεφανωθῇ.

Β'. ἀγωνοθέτης

Ἐκεῖνος ὅστις θέλει νὰ ἀγωνισθῇ,
ἂς γράψῃ τοῦτο, ὅπερ εὐεργετικὸν
νομίζει, εἰς δελτίον, καὶ ὑπογραφεὶς,
ἂς δώσῃ φέρων τὸ δελτίον εἰς ἡμᾶς.
Κατόπιν θέλει ὁμιλήσῃ ἕκαστος,
ὑποστηρίζων τὴν ἰδίαν πρότασιν.

Γ'. ἀγωνοθέτης

Ἡμεῖς ἀγωνοθέται εἴμεθα οἱ τρεῖς,
οἱ θέντες τὸν ἀγῶνα καὶ τοὺς ὅρους του·
σεῖς δὲ ἀγωνοδίκαι, παῖδες, γίνατε.
Τῶν ἀγωνιζομένων ὅταν τις καλῶς
ὑποστηρίζῃ τὴν ἰδίαν πρότασιν,
θὰ ἐπαινῶμεν τοῦτον καὶ ἡμεῖς οἱ τρεῖς,
σεῖς δὲ χειροκροτεῖτε, ἂν ἐγκρίνετε·
δηλώσατε δ' ἐν τέλει ἅπαντες ὁμοῦ
τίνα ἐκ πάντων θεωρεῖτε νικητὴν,
ἵνα αὐτὸς πρὸ πάντων χειροκροτηθῇ
καὶ λάβῃ ὡς βραβεῖόν του τὸν στέφανον.

(Ἐννέα μαθηταὶ φέρουσιν ἰσάριθμα δελτία πρὸ τῶν ἀγωνοθετῶν.)

Α'. ἀγωνοθέτης

(ἀνοίγει τὸ ά. δελτίον)

«Ἀπὸ τῶν ζῴων λίαν ὠφελούμεθα.»
Ὁ ὑπογράψας τὴν τοιαύτην πρότασιν
εἰς ὑποστήριξίν της τώρα ἂς προβῇ

Α΄. ἀγωνιστής

Ἀπὸ τῶν ζώων λίαν ὠφελούμεθα.
Τίς ἀγνοεῖ τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν;
Τὸ κρέας των μᾶς τρέφει καὶ τὸ γάλα των,
μᾶς τρέφει ὁ τυρός των καὶ τὸ βούτυρον.
τὸ δέρμα των, αἱ τρίχες μᾶς ἐνδύουσιν,
ἡ δύναμίς των φέρει τὰ φορτία μας
καὶ εἰς μυρία ἔργα μᾶς ὑπηρετεῖ.
Αἱ ἰδιότητές των μᾶς διδάσκουσι,
τὰ κελαδήματά των μᾶς εὐφραίνουσι.
Χωρὶς τῶν ζώων, — τίς δὲν τὸ κατανοεῖ; —
θὰ ἦτο ἡ ζωή μας ἄζωος ζωή.

Α΄. ἀγωνοθέτης

Τὴν ἐκ τῶν ζώων εἰς ἡμᾶς ὠφέλειαν
πρεπόντως ὁ προτείνας ὑπεστήριξε
καὶ χειροκροτημάτων εἶνε ἄξιος.
«Χωρὶς τῶν ζώων — τίς δὲν τὸ κατανοεῖ; —
θὰ ἦτο ἡ ζωή μας ἄζωος ζωή.»
Τοὺς δύο τούτους στίχους, παῖδες, ψάλατε.
(Ὁ χορὸς τῶν μαθητῶν ψάλλει τοὺς δύο στίχους)

Β΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ β΄ δελτίον)

«Ἐκ τῶν φυτῶν μεγάλως ὠφελούμεθα».
Καὶ ὁ προτείνας τὴν τοιαύτην πρότασιν
εἰς ὑποστήριξίν της τώρα ἂς προβῇ.

Β΄ ἀγωνιστής

Ἐκ τῶν φυτῶν μεγάλως ὠφελούμεθα.
Τὴν χρησιμότητα των τίς ἀμφισβητεῖ;
Ναί· καὶ τῶν ζῴων πλεῖστα εἶνε χρήσιμα,
ἀλλὰ πολλὰ ἐκ τούτων εἶνε ἄχρηστα.
καὶ ἄλλα πάλιν εἶνε λίαν βλαβερά.
Τὰ δὲ φυτὰ τῶν ζῴων χρησιμώτερα·
ἀκόμη καὶ αὐτὰ τὰ δηλητήρια,
ὡς φάρμακα τῶν νόσων χρησιμεύουσιν.
Ὡς φυσικὴν τροφήν μας πάντες ἔχομεν
τὰ φύλλα, τοὺς καρποὺς των ἢ τὰς ῥίζας των.
Μὲ φυτικὰς οὐσίας μόνας ἔζησαν
πολλοί, ἀλλὰ μὲ μόνας ζωικὰς οὐδείς
Οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων, ζῶντες εἰς μακρόν,
ἐκ τῶν φυτῶν καὶ μόνον διετρέφοντο.
Ὁ βάμβαξ καὶ τὸ λίνον μᾶς ἐνδύουσιν·
ἡ εὐωδία καὶ τὸ κάλλος τῶν φυτῶν
τὴν γῆν κοσμοῦσι καὶ ἡμᾶς εὐφραίνουσι.
Τὰ ἐκ τῶν δένδρων ξύλα πρὸς κατασκευὴν
τῶν οἴκων καὶ σκευῶν μας χρησιμεύουσι,
καὶ ναυπηγοῦμεν πλοῖα ἐξ αὐτῶν πολλά,
καὶ ἐξ αὐτῶν πρὸς καῦσιν ὕλην ἔχομεν.
Πρὸς τούτοις πλεῖστα ζῷα τρέφοντ' ἐκ φυτῶν,
εἰς τρόπον ὥστε, ἂν αὐτὰ ἐκλίπωσιν,
ἡ γῆ εἰς ἐρημίαν μεταβάλλεται,
ἡ δὲ ζωὴ τῶν ζῴων καὶ ἡμῶν αὐτῶν
ἀδύνατος θὰ ἦτο ἄνευ τῶν φυτῶν.

Β΄. ἀγωνοθέτης.

Ὅτι μεγάλως ὠφελοῦσι τὰ φυτὰ
πρεπόντως ὁ προτείνας ὑπεστήριξε
καὶ χειροκροτημάτων εἶνε ἄξιος.
«Ἡ ὕπαρξις τῶν ζώων καὶ ἡμῶν αὐτῶν
ἀδύνατος θὰ ἦτο ἄνευ τῶν φυτῶν».
τοὺς δύο τούτους στίχους, παῖδες, ψάλατε.

Γ΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ γ΄. δελτίον)

«Τὸ ὕδωρ λίαν τοὺς ἀνθρώπους ὠφελεῖ.»
Καὶ ὁ προτείνας τὴν τοιαύτην πρότασιν
εἰς ὑποστήριξίν της τώρα ἂς προβῇ.

Γ΄. ἀγωνιστής.

Τὸ ὕδωρ τοὺς ἀνθρώπους λίαν ὠφελεῖ.
Ἐκ τῶν ὁμιλησάντων δύο πρὸ ἐμοῦ
ὁ εἷς τὰ ζῷα, ὁ δὲ ἄλλος τὰ φυτὰ
ὠφελιμώτατ' εἰς ἡμᾶς κατέδειξε·
καὶ εἶνε ὄντως· ἄνευ ὅμως ὕδατος
εὐθὺς ἀμέσως τὰ μὲν ζῷα θνήσκουσι,
πᾶν δὲ φυτὸν ἐκλείπει καὶ ξηραίνεται.
Τὴν δίψαν μὲ τὸ ὕδωρ θεραπεύομεν
καὶ μὲ αὐτὸ τοὺς ῥύπους ἀποπλύνομεν.
Ἐξ ὕδατος τὰ νέφη καὶ οἱ ὑδρατμοί.
Τὸ ὕδωρ πίπτει ὡς βροχὴ ἢ ὡς χιὼν
καὶ ἄφθονον ποτίζει τὴν διψῶσαν γῆν,

καὶ σχηματίζει τὰς πηγάς, τοὺς ποταμούς,
τὰς λίμνας, τὰς θαλάσσας, τοὺς ὠκεανούς.
Καθὼς τὸ αἷμα, ῥέον εἰς τὰς φλέβας μας,
ζωογονεῖ καὶ τρέφει πᾶν τὸ σῶμά μας,
ὁμοίως καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ ὑπὲρ τὴν γῆν,
καὶ ἐπ' αὐτῆς καὶ ὑπ' αὐτὴν κυκλοφοροῦν,
πᾶν ζῷον ἅμα καὶ φυτὸν ζωογονεῖ.
Ἀπὸ τῆς γῆς τὸ ὕδωρ ἂν ἀφαιρεθῇ,
συναφαιρεῖται ὅ,τι πνέει καὶ ἀνθεῖ.

Γ΄. ἀγωνοθέτης.

Λαμπρὰ ὁ ὁμιλήσας περιέγραψε
τὰς ὠφελείας τὰς ἀπὸ τοῦ ὕδατος
καὶ χειροκροτημάτων εἶνε ἄξιος.
«Ἀπὸ τῆς γῆς τὸ ὕδωρ ἂν ἀφαιρεθῇ,
συναφαιρεῖται ὅ,τι πνέει καὶ ἀνθεῖ.»
Τοὺς δύο τούτους στίχους, παῖδες, ψάλατε.

Α΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ δ΄. δελτίον)

«Τὰς ὠφελείας τοῦ φωτὸς τίς ἀγνοεῖ ;»
Καὶ ὁ προτείνας τὴν τοιαύτην πρότασιν
εἰς ὑποστήριξίν της τώρα ἂς προβῇ.

Δ΄. ἀγωνιστής.

Τὰς ὠφελείας τοῦ φωτὸς τίς ἀγνοεῖ ;

Φωτίζον καὶ θερμαῖνον καὶ ζωογονοῦν
τὸ φῶς δεικνύει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν
τὰ χρώματα, πᾶν σχῆμα, πᾶσαν καλλονήν.
Ὤ! ἂν ἐκλίπῃ! ὁ ἀὴρ ψυχραίνεται,
τὸ ὕδωρ κρυσταλλοῦται, ἡ ἡμέρα δὲ
εἰς ᾅδου μαύρην νύκτα μεταβάλλεται,
πᾶς ὀφθαλμὸς τυφλοῦται, πᾶσα κίνησις
δεσμεύεται, πᾶν φθίνει ζῷον καὶ φυτόν.
Ἐὰν τὸ φῶς ἐκλίπῃ,—τίς τὸ ἀγνοεῖ;—
ἐκλείπει ἅμα πᾶσα βλάστη καὶ ζωή.

Α΄. ἀγωνοθέτης.

Λαμπρὰ καὶ οὗτος τοῦ φωτὸς παρέστησε
τὰς ὠφελείας τὰς πολλὰς καὶ προφανεῖς,
καὶ χειροκροτημάτων εἶνε ἄξιος.
«Ἐὰν τὸ φῶς ἐκλίπῃ,—τίς τὸ ἀγνοεῖ;—
ἐκλείπει ἅμα πᾶσα βλάστη καὶ ζωή.»
Τοὺς δύο τούτους στίχους, παῖδες, ψάλατε.

Β΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ ε΄. δελτίον)

«Τί τόσον ὅσον ὁ ἀὴρ ὠφέλιμον;»
Καὶ ὁ προτείνας κ.τ.λ.

Ε΄. ἀγωνιστής.

Τί τόσον ὅσον ὁ ἀὴρ ὠφέλιμον;

Εἶνε τοῦ ἤχου ἀγωγός· χωρὶς αὐτοῦ
παντοῦ σιγὴ θανάτου, οὐδαμοῦ φωνή!
τὸ πᾶν θὰ μείνῃ καὶ κωφὸν καὶ ἄλαλον.
Ἐντὸς ἀέρος ζῶμεν καὶ κινούμεθα,
ὡς ζῶσιν οἱ ἰχθύες εἰς τὰ ὕδατα.
Τίς ἄλλος εἶνε φίλος ὅσον ὁ ἀήρ;
Ἀφ' ὅτου γεννηθῶμεν, μέχρι τῆς στιγμῆς
καθ' ἣν τῆς σφαίρας ταύτης ἀπερχόμεθα,
ἀχώριστος μᾶς εἶνε οὗτος σύντροφος.
Καὶ ὅτ' ἀκόμη ἥσυχοι κοιμώμεθα,
ἀέρ' ἀκαταπαύστως ἀναπνέομεν.
Χωρίζεταί τις ἐκ παντὸς ἀγαπητοῦ,
πατρός, μητρός, συζύγου, τέκνου, ἀδελφοῦ,
πολὺν καιρόν· καὶ ὅμως δύναται νὰ ζῇ.
Χωρὶς τροφὴν καὶ ὕδωρ ἀπομένει τις
ἐφ' ἱκανόν· καὶ ὅμως δύναται νὰ ζῇ.
Πολλάκις διὰ βίου εἶνέ τις τυφλός,
δὲν βλέπει φῶς· καὶ ὅμως δύναται νὰ ζῇ.
Ἀλλ' ἂν χωρὶς ἀέρα μείνῃ τις μικρόν,
τὸν θάνατον θὰ εὕρῃ παρευθὺς πικρόν.

Β'. ἀγωνοθέτης.

Ὁ ὁμιλήσας κάλλιστα ἀνέπτυξε
πόσον μᾶς εἶνε ὁ ἀὴρ ὠφέλιμος,
καὶ χειροκροτημάτων εἶνε ἄξιος.
«Ἐὰν χωρὶς ἀέρα μείνῃ τις μικρόν,
τὸν θάνατον θὰ εὕρῃ παρευθυς πικρόν.»
Τοὺς δύο τούτους στίχους, παῖδες, ψάλατε.

Γ΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ ς΄. δελτίον)

«Ἡ γῆ πρὸ πάντων ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον.»
Καὶ ὁ προτείνας κ.τ.λ.

Στ΄. ἀγωνιστής.

Ἡ γῆ πρὸ πάντων ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον.
Ἡ γῆ παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸ ἔδαφος,
ἐφ' οὗ οἰκοῦμεν καὶ ἐφ' οὗ κινούμεθα.
Τὰ χώματα, οἱ λίθοι καὶ τὰ μέταλλα,
τὰ εἰς πολλὰς ἀνάγκας μας ὠφέλιμα,
μᾶς χορηγοῦνται πάντα ταῦτα ἐκ τῆς γῆς.
Οἱ τίμιοί της λίθοι, οἱ ἀδάμαντες
καὶ τὸ χρυσίον της καὶ τὸ ἀργύριον,
ἰδοὺ ὁ πλοῦτος καὶ ὁ στολισμὸς ἡμῶν.
Ἡ γῆ τὰ ζῷα τρέφει, τὰ φυτὰ ἡ γῆ,
καὶ ἐν τῇ γῇ τὸ ὕδωρ τὸ ζωογονοῦν,
περὶ τὴν γῆν κυκλοῦται πνέων ὁ ἀήρ,
καὶ αὕτη ἀενάως δέχεται τὸ φῶς.
Ἐλήφθην πόθεν ; Ἐκ τῆς γῆς. Καὶ τρέφομαι ;
Ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ θὰ στραφῶ ποῦ ; Εἰς τὴν γῆν.
Ὦ! πόσων εἶνε, πόσων ἀγαθῶν πηγή !
Λοιπὸν πρὸ πάντων πάντας ὠφελεῖ ἡ γῆ.

Γ΄. ἀγωνοθέτης.

Ὁ ὁμιλήσας κάλλιστα ἀνέπτυξε

πόσον τῷ ὄντι εἶν' ὠφέλιμος ἡ γῆ
καὶ χειροκροτημάτων εἶνε ἄξιος.
«Ὦ! πόσων εἶνε, πόσων ἀγαθῶν πηγή!
Μεγάλως τοὺς ἀνθρώπους ὠφελεῖ ἡ γῆ.»
Τοὺς δύο τούτους στίχους, παῖδες, ψάλατε.

Α΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ ζ΄. δελτίον)

«Οὐδὲν ὡς οἱ γονεῖς μας εὐεργετικόν.»
Καὶ ὁ προτείνας κ.τ.λ.

Ζ΄. ἀγωνιστής.

Οὐδὲν ὡς οἱ γονεῖς μας εὐεργετικόν!
Πατὴρ καὶ μήτηρ, ὄντα τιμιώτατα,
αὐτοὶ γεννῶσι καὶ ἐκτρέφουσιν ἡμᾶς.
Πατέρα καὶ μητέρα ἂν δὲν εἴχομεν,
ἀδύνατον θὰ ἦτο νὰ ὑπάρξωμεν.
Εἰς τῆς μητρὸς τὰ στήθη τὰ φιλόστοργα
εὑρίσκομεν τὴν πρώτην γλυκερὰν τροφήν.
Κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν τῆς ζωῆς,
ὅτε νὰ κινηθῶμεν δὲν δυνάμεθα
πρὸς ἐργασίαν καὶ συντήρησιν ἡμῶν,
ἐν τῇ ἀγνοίᾳ καὶ τῇ ἀπειρίᾳ μας
πρὸς τοὺς κινδύνους καὶ τὰς χρείας τῆς ζωῆς,
ἀναμφιβόλως θὰ συνετριβόμεθα,
ἐὰν δὲν ἠγρύπνουν οἱ γονεῖς μας ἐφ' ἡμᾶς.

Αὐτοὶ μᾶς ἀγαπῶσι, μᾶς θωπεύουσι,
μᾶς τρέφουσι μοχθοῦντες, μᾶς ἐνδύουσι.
μᾶς ὁδηγοῦσι καὶ μᾶς ἐκπαιδεύουσιν.
Ἡ ὕπαρξίς μας καὶ ἡ διατήρησις
καὶ ἡ προαγωγή μας πάντα δι᾿ αὐτῶν.
Τιμῶμεν τοὺς γονεῖς μας· ὅστις ἀσεβεῖ
πρὸς τοὺς καλοὺς γονεῖς του θέλει συντριβῆ.

Α΄. ἀγωνοθέτης.

Ὁ ὁμιλήσας κάλλιστα ἀνέπτυξεν
ὁπόσον οἱ γονεῖς μας εὐεργετικοὶ
καὶ χειροκροτημάτων εἶνε ἄξιος.
Τιμῶμεν τοὺς γονεῖς μας· ὅστις ἀσεβεῖ
πρὸς τοὺς καλοὺς γονεῖς του θέλει συντριβῆ.

Β΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ η. δελτίον)

«Πατρίς, ἰδοὺ τὸ πάντων τιμιώτατον.»
Καὶ ὁ προτείνας κ.τ.λ.

Η΄. ἀγωνιστής.

Πατρίς ἰδοὺ τὸ πάντων τιμιώτατον.
Αὐτὴν θὰ ἐπαινέσω πρὸ παντὸς ἐγώ.
Πατρὶς ἡ κοινωνία εἶνε ἡ μιᾶς
κοινῆς φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ θρησκεύματος,

πρὸς δὲ ἡ χώρα. ὅπου αὕτη κατοικεῖ.
Ὅ,τι καλὸν καὶ τέρπον, ὅ,τι ὠφελοῦν
εἰς τὴν πατρίδα τοῦτο περιέχεται.
Ζῷα, φυτά, γῆ, ὕδωρ, φῶς, ἀήρ, γονεῖς,
εἶνε ὡραῖα πάντα καὶ ὠφέλιμα,
ἀλλ' ὅλα ταῦτα περιέχει ἡ πατρίς.
Ναί· ἡ πατρίς μας ἔχει τὰ ἐδάφη της,
τὰ ὕδατα, τὰ ζῷα, τὸν ἀέρα της,
τὸ φῶς της, τὰ φυτά της, οἱ γονεῖς μας δὲ
ἐκ τῶν μελῶν της εἶνε, εἶνε τέκνα της.
Ἐκτὸς δὲ τούτων περιέχει ἡ πατρὶς
καὶ ἄλλα προσφιλέστατ' εἰς τὸν ἄνθρωπον,
τοὺς ἀδελφούς, τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς,
τοὺς διδασκάλους, τὸν λαόν, τοὺς βασιλεῖς,
τὸν κλῆρον, τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ἄρχοντας.
Εἰς τὴν πατρίδα ἡ θρησκεία· εἰς αὐτὴν
ἡ πολιτεία καὶ παιδεία· εἰς αὐτὴν
ἐλευθερία, νόμοι, γλῶσσα, πᾶν καλόν.
Ἡ μήτηρ ἡ μεγάλη εἶνε ἡ πατρίς,
ἐξ ἧς καὶ οἱ γονεῖς μας καὶ ἡμεῖς αὐτοί.
Πατρὶς φιλτάτη! ὑπὸ σοῦ καὶ διὰ σοῦ
γεννώμεθα, βιοῦμεν, προαγόμεθα.
Ὅταν τὴν λέξιν ταύτην τὴν δισύλλαβον
«Πατρὶς» προφέρω, δὲν γνωρίζω διὰ τί
αἰσθάνομαι ἐντός μου ἄρρητον χαρὰν
καὶ εἰς τὰ χείλη ὑπὲρ μέλι γλυκασμόν.
Ἀλλὰ πῶς πρᾶγμα ἐρωτῶ πασίδηλον;
Πατρὶς θὰ εἴπῃ χρῆμα τὸ θειότατον,

τὸ ὑπὲρ πάντα τίμιον καὶ προσφιλές.
Καὶ δίκαιον καὶ πρέπον εἶνε, ὦ πατρίς,
πᾶν γνήσιόν σου τέκνον καὶ εἰλικρινὲς
ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ σου νὰ ἐργάζηται,
πρὸς ὑπεράσπισίν σου ν' ἀγωνίζηται,
νὰ μὴ προκρίνῃ ἄλλο ἀγαθὸν πρὸ σοῦ
καὶ ὑπὲρ σοῦ θυσία νὰ προσφέρηται.
Πατρίς μου, πρᾶγμα θεῖον, ὄνομα γλυκύ,
εἶν' ἡ Ἑλλὰς καὶ πᾶσα γῆ Ἑλληνική.

Πατρίς μου, εἰς τὸ ἱερὸν ὀμνύω ὄνομά σου,
μέχρις ἐσχάτης μου πνοῆς,
καὶ μὲ θυσίαν τῆς ζωῆς,
νὰ εἶμαι στήριγμά σου.

Μικρὸς ἀκόμη μαθητής, ὁπόταν γίνω νέος,
τὰ ὅπλα σου θὰ ἐνδυθῶ,
καὶ ὅταν ὑπὸ σοῦ κληθῶ,
θ' ἀγωνισθῶ γενναίως.

Ὦ ἔθνη εὐρωπαϊκά, ἐλεύθερα σεῖς ζῆτε,
καὶ μόνον, - τί φρικτὸν κακόν! —
τὸ ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν
ἀκόμη τυραννεῖται.

Ἄλλοι, χθὲς ἔτι σύνδουλοι, ἐλεύθεροι κινοῦνται,
καὶ πληθυσμοὶ ἑλληνικοὶ
ἀκόμη, -συμφορὰ κακή! —
ἀκόμη τυραννοῦνται.

Πατρίς, τὴν δόξαν σου ποθῶ καὶ τὴν ἐλευθερίαν·
δούλη Ἑλλάς, μὲ συγκινεῖς·
δὲν θέλω οὔτε Ἕλλην εἷς
νὰ ζῇ ὑπὸ δουλείαν.

Ὦ δύναμις τοῦ οὐρανοῦ, πηγὴ ἐλευθερίας,
δός, Πάτερ, χεῖρα ἀρωγὸν
νὰ ἀποσείσωμεν ζυγὸν
μακραίωνος δουλείας.

Β΄. ἀγωνοθέτης

Λαμπρά· χειροκροτεῖτε· εὖγε· ἄριστα·
τὸ δὲ καλόν του ᾆσμα, παῖδες, ψάλατε.

Γ΄. ἀγωνοθέτης.

(ἀνοίγει τὸ θ΄ δελτίον)

«Θεός, ἰδοὺ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἡμῶν».
Καὶ ὁ προτείνας κ,τ.λ.

Θ΄ ἀγωνιστής.

Θεός, ἰδοὺ τὸ ἄκρον ἀγαθὸν ἡμῶν.
Θεός, εἰς τοῦτο τὸ αἰγλῆεν ὄνομα,
δικαιοσύνη, ἀγαθότης, δύναμις,
σοφία, συνενοῦνται ἐν ἀκρότητι.
Πᾶν τὸ ὑπάρχον εἰς αὐτὸν τὴν ὕπαρξιν

ὀφείλει, οὗτος δ' εἶνε ὁ πρὸ πάντων ὤν.
Πᾶν ὅ,τι ζῇ εἰς τοῦτον τὴν ζωὴν αὐτοῦ
ὀφείλει, οὗτος δ' εἶνε ὁ πρὸ πάντων ζῶν.
Πᾶν ὅ,τι δύνατ' εἰς αὐτὸν τὴν δύναμιν
ὀφείλει, οὗτος δ' εἶνε παντοδύναμος.
Πᾶν ἀγαθὸν δ' ἐν γένει εἶνε ἐξ αὐτοῦ,
καὶ οὗτος μόνος εἶνε ὁ πανάγαθος.
Ἀρχὴ τῶν ὄντων πάντων εἶνε ὁ Θεός.
Οὐδὲν ὑπῆρχε τῶν κτισμάτων ἄλλοτε,
καὶ οὗτος πάντα ταῦτα ἐτεχνούργησεν.
Ἂν δ' αἴφνης πᾶν ὑπάρχον ἐξαφανισθῇ,
δύναται πάλιν, — τί τῷ εἶν' ἀδύνατον; —
ἀνατραπέντων ἄρδην γῆς καὶ οὐρανοῦ,
ἐκ νέου νὰ ποιήσῃ ταῦτα κρείττονα
Ἂν δὲ πρὸ πάντων δὲν ὑπῆρχεν ὁ Θεός,
οὐδὲν τῶν ὑπαρχόντων θὰ ὑφίστατο.
Ἂν δὲ ἡ ὕπαρξίς του αἴφνης ἔληγε,
τὸ πᾶν θὰ ἠφανίζετ' ἀνεπιστρεπτεί.
Αὐτὸς συνέχει καὶ προάγει ἅπαντα.
Τῆς ἀληθοῦς σοφίας εἶνε ἡ πηγή,
καὶ τοῦ δικαίου καὶ τῶν νόμων ἡ ἀρχή,
καὶ ἡ θρησκεία ἐξ αὐτοῦ ἡ ἀληθής.
Ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης πάλαι ἔκυπτεν
ὑπὸ τὴν πλάνην καὶ ὑπὸ τὴν πρόληψιν,
ἐλευθεροῦται δι' αὐτοῦ κατὰ μικρόν,
καὶ θὰ ὑπάρξῃ χρόνος, ὅτε οἱ λαοὶ
πεφωτισμένοι, ἀδελφοί, ὁμόφρονες,
θὰ εἶνε μία ποίμνη, εἷς δ' αὐτὸς ποιμήν,

καὶ πάντες θὰ βιῶσι πανευδαίμονες.
Ἐν τῷ Θεῷ καὶ ζῶμεν καὶ κινούμεθα·
καὶ ὅταν μετὰ βίον βραχυχρόνιον
διαλυθῇ εἰς χῶμα, χοῦς τὸ σῶμά μας,
θὰ ἀναδράμῃ πρὸς αὐτὸν τὸ πνεῦμά μας
καὶ ἐν αὐτῷ θὰ εὕρῃ τὴν ἀνάπαυσιν.
Ὁπόταν δ' ἡ ἐσχάτη σάλπιγξ ἀκουσθῇ,
εἰς τὴν διαταγήν του, πάντες οἱ νεκροὶ
θὰ ἀναστῶσι, καὶ κριθέντες δι' αὐτοῦ
καὶ ἀμοιβὰς λαβόντες, ὅσοι ἄξιοι,
πανευδαιμόνως μετ' αὐτοῦ αἰώνιοι
θὰ συμβιῶμεν καὶ θὰ συνδιάγωμεν.
Θεὸς τῶν ὄντων πάντων τὸ ἀνώτατον
καὶ τῶν τιμίων πάντων τιμιώτατον.

Γ΄. ἀγωνοθέτης.

Λαμπρά· χειροκροτεῖτε· εὖγε· ἄριστα·
λαμπρὰ τὴν πρότασίν του ὑπεστήριξε.
«Θεὸς τῶν ὄντων πάντων τὸ ἀνώτατον
καὶ τῶν τιμίων πάντων τιμιώτατον.»
Τοὺς δύο τούτους στίχους, παῖδες, ψάλατε.

Α΄. ἀγωνοθέτης.

Λοιπὸν ἐπερατώθη ἤδη ὁ ἀγών.
Ἐννέα ἐν συνόλῳ ἠγωνίσθησαν.
Ὁ εἷς τὰ ζῷα πρὸ παντὸς ἐπήνεσεν·

ὁ δεύτερος ἐτάχθη ὑπὲρ τῶν φυτῶν·
τοῦ ὕδατος ὁ τρίτος ἐγκωμιαστής·
ὁ τέταρτος πρὸ πάντων ἔταξε τὸ φῶς·
ὁ πέμπτος τὸν ἀέρα διεφήμισε·
ὁ ἕκτος ἐπαινέτης ἔγινε τῆς γῆς·
ὁ ἕβδομος πρὸ πάντων τάσσει τοὺς γονεῖς·
ὁ ὄγδοος πατρίδος ἐγκωμιαστής,
ὁ δ' ἔνατος πρὸ πάντων τὸν Θεὸν ὑμνεῖ.
Ἀγωνοδίκαι παῖδες, σεῖς ἠκούσατε
τοὺς λόγους πάντων τούτων· καὶ λοιπὸν καιρὸς
ν' ἀποφανθῆτε γνώμην· τίς ἐνίκησε;
εἰς τίνα οὗτος νὰ δοθῇ ὁ στέφανος;

Οἱ κριταὶ *(μιᾷ φωνῇ)*

Ὁ ὑπὲρ πάντα ἐξυμνήσας τὸν Θεόν,
τοῦτον νικῶντα ὁμοφώνως κρίνομεν,
καὶ εἰς αὐτὸν τὸ στέμμα γέρας δίδομεν.

Ὁ νικητὴς *(πρὸ τοῦ πατρός του)*

Εἰς σὲ τὸ στέμμα, πάτερ μου φιλόστοργε,
εἰς σὲ λαβὼν κομίζω, ἐπειδὴ εἰς σὲ
ὀφείλω τὴν ζωήν μου καὶ συντήρησιν.

Ὁ πατὴρ

Ἂν εἰς ἐμὲ ὀφείλεις, τέκνον, τὴν ζωήν,

ἀλλ' εἰς τοὺς διδασκάλους τὴν καλὴν ζωήν·
λοιπὸν εἰς τούτους πρόσφερε τὸ στέμμα σου.

Ὁ μαθητὴς *(πρὸ τοῦ διδασκάλου)*

Εἰς σὲ προσφέρω, σεβαστὲ διδάσκαλε,
τὸ στέμμα τοῦτο, ἐκ ψυχῆς εὐγνωμονῶν
εἰς τὸν πρὸς μόρφωσίν μου ἐργαζόμενον.

Ὁ διδάσκαλος

Ἀλλὰ σὺ εἶπες ὅτι πάντα τὰ καλὰ
εἰς τὸν Θεὸν ὀφείλει ἕκαστος ἡμῶν·
λοιπὸν εἰς τοῦτον πρόσφερε τὸ στέμμα σου,
πρεπόντως στέφων τὴν σεπτὴν εἰκόνα του.

Ὁ νικητὴς *(πρὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος)*

Πᾶν ἀγαθὸν προέρχεται ἐκ Σοῦ, Τριὰς Ἁγία·
Σὺ πάντα χορηγεῖς ἡμῖν·
εἰς Σὲ ὀφείλομεν τιμήν·
Σοὶ πρέπει ἡ λατρεία.

Τὸ στέμμα ἐκ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν περιαιροῦμεν,
καὶ τὴν εἰκόνα σου αὐτήν,
Τριὰς Ἁγία, τὴν σεπτὴν
πρεπόντως στεφανοῦμεν.

Τοῦ Ἔθνους μας ἡ κραταιὰ Σὺ ἔσο προστασία,
καὶ Σὺ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν
ἀείποτ' ἔσο κηδεμών,
ἰσχὺς καὶ σωτηρία.

Τοὺς βασιλεῖς, τοὺς ἄρχοντας, τὸν κλῆρόν μας ὁδήγει·
καὶ εἰς τὸ πᾶν ἑλληνικὸν
ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν κακῶν
καὶ εὔκλειαν χορήγει.

Ἐκ σοῦ καὶ τῆς σχολῆς ἡμῶν τὸ μέλλον ἐξαρτᾶται.
Βοήθει, ἵνα ἐξ αὐτῆς
ἐξέλθουν ἄνδρες ἀρετῆς
καὶ τῶν καλῶν ἐργάται.

Ναί, Ὕψιστε, ἐξ οὐρανοῦ, εὐλόγει τὴν σχολήν μας,
τοὺς διδασκάλους, τοὺς γονεῖς,
τοὺς φίλους μας, τοὺς συγγενεῖς
καὶ τὸν διευθυντήν μας.

